

DRECEERA

CEC

BUTLLETÍ DE
LA COLLA

EXCURSIONISTA CASSANENCA

APARTAT DE CORREUS 74
17244 CASSÀ DE LA SELVA

MONOGRÀFIC XXV FESTA LITERÀRIA - ABRIL 1991 - NÚM. 29

XXV

FESTA

LITE-

RÀRIA

LA COLLA

Cassà de la Selva

27 d'abril de 1991

UN ESCLAT COL·LECTIU DE CIVISME

Any 1980. N. J. Aragó, membre del jurat del premi "La Colla", presenta V. Villatoro, guanyador de la XIV edició.

Al cap de vint-i-cinc anys de vida dels Premis de Cassà, ja es pot explicar quin paper han jugat fins ara i es pot endevinar el que han de jugar en el futur.

Òbviament, com tants d'altres de semblants, els Premis de Cassà han estimulat moltes vocacions d'escriptors. Els mediocres que hi van concórrer es van quedar pel camí, però els que sabien què dir i com dir-ho van trobar-hi la millor oportunitat per anar endavant. Molts dels escriptors que avui compten a casa nostra es van estrenar o es van confirmar a través de premis perifèrics i discrets com aquests.

Però a Cassà, a més, els premis han tingut sempre un doble vessant. Els d'investigació miren el passat i cerquen els orígens, mentre que els de creació contemplen el present i escruten el futur. I aquesta doble imatge —d'arrelament i d'obertura, de fidelitat i de llibertat— es revela tota sencera cada any a la Festa d'atorgament i de lliurament, que és tan important com els mateixos premis.

Ja vaig dir una vegada que aquest acte no era, en realitat, cap Festa Literària. Durant els anys més durs del franquisme, la societat civil amb prou feines si tenia cap altra forma d'expressió pública que no fos la

cultural. La resistència cívica només trobava aixopluc i plataforma en organismes de suplència, que convertien llurs activitats específiques en iniciatives d'alt abast polític. La Colla Excursionista Cassanenca, els seus Premis i la seva Festa en són un exemple clar. Cada any, sota el mantell poc sospitós de la Festa Literària, s'hi amagava la flama encesa del compromís. Cada any, amb paraules i gestos progressivament més explícits, més o menys digerits i acceptats per l'autoritat local, l'acte oferia un dens —i tens— contingut patriòtic. I fins i tot em sembla que, sense aquesta flama oculta, els Premis s'haurien apagat lentament fins a extingir-se. La influència benèfica ha estat, doncs, mútua. D'una banda, la literatura i la cultura han servit a la política i li han donat la veu que tenia negada; de l'altra, la intencionalitat política ha mantingut vius els premis i ha enriquit la manifestació literària i cultural. Aquesta confluència feliç de valors ha provocat cada any un esclat col·lectiu de civisme, amb moments tan culminants i inoblidables com els homenatges a l'alcalde Dalmàs o al metge Pascual.

Amb la democràcia i l'autonomia, moltes iniciatives d'arrel clandestina o resistent es van estroncar i van morir. Nascudes i crescudes en l'excepcionalitat, es van ofegar en el clima de la normalitat. Els Premis de Cassà, en canvi, ja s'havien fet prou forts per continuar i per fer el paper que correspon a la cultura en la vida quotidiana d'un país. El paper, sobretot, d'una cultura que neix a les comarques i que es manté allunyada de les òrbites metropolitanes; una cultura que sorgeix de la base del poble i es margina voluntàriament dels circuits oficials.

Dir "per molts anys", en aquestes circumstàncies, no és tant expressar un desig com constatar una realitat.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

ÍNDEX

	Plana
Un esclat col·lectiu de civisme. Per Narcís Jordi Aragó	2
La Festa Literària de "la Colla"... Per Joan Maymí i Coloreu	3
Ho han dit, ho van dir	7
Els altres premis de "la Colla". Per Carles Malagrida i Barris.	10
Sobre el concurs de treballs infantils de "la Colla". Per Quim Massa.	13
Vint-i-cinc premis	14
Tres dècades de Narrativa... Per Jaume Reixach.	20
La Colla, també editorial. Per Xavier Albertí	25
Quan em vaig dir C.A. Forest. Per Silvia Manzana	28
Als senyors Codolà i Puigdevall... Per Josep M. Fonalleras	29
De com vaig ésser jurat d'un premi literari. Per Joan Codolà.	30
Xarrupa la mamella. Per Rafael Ballbona.	31

LA FESTA LITERÀRIA DE "LA COLLA". 25 ANYS D'UNA REALITAT: EL FET CULTURAL AMB MÉS PRESTIGI VISCUT A CASSÀ DE LA SELVA

Fer una balanç d'anècdotes viscudes de la vora, al llarg d'aquests vint-i-cinc anys (1967-1991), és la feina que se m'ha encomanat per commemorar aquesta data tan significativa per "la Colla", que ens porta a obrir el camí cap al cinquantè aniversari. Mentre aquests brots de cultura popular, tendres cada any, siguin tan vius, pensem que han de ser motiu suficient com per esperar-nos, engrescar-nos, per anar afirmant dia a dia qui som, d'on venim i on volem anar.

Quan amb els companys de "la Colla" vam decidir que jo faria aquesta part del Drecera abril-91 que ara teniu a les mans, vaig pensar que l'any passat, amb motiu de l'homenatge al malaguanyat Joan Xirgo, ja hi havia donat una pinzellada. Repetir el que ja s'ha dit i del que ja n'ha quedat constància escrita, penso que no seria la forma més escaient de complir amb el compromís contret. Crec que és un moment oportú per despertar el record als amics de "la Colla" vinculats als primers anys de les setmanes culturals que han propiciat aquest vint-i-cinquè aniversari. Vaig pensar que seria bo que el treball no fos ara d'una sola persona, sinó que simplement em limités a ordenar el que els companys em comentessin. Aquest n'és el resultat.

Com va néixer aquesta inquietud a "la Colla"?

Era president de "la Colla" el company Josep Alameda i hi havia a la secció de cultura persones com l'Enric Ametller, en Martí Bosch, la Neus Cassà, en Ramon Rabassedas, en Jaume Roser, la Montserrat Turón; en Joan Anglada era el secretari de l'entitat; en Narcís Artau era qui presidia la secció d'excursionisme i aquesta secció tenia com a membre col·laborador l'a-

grupament escolta Sant Martí, el cap del qual era en Francesc Nadal, el consiliari el jove vicari Mon Marquès i com a membres més actius podem recordar en Jordi Albertí, en Jaume Abellí i en Josep Donés va crear el caliu idoni per a fer florir aquell primer concurs literari.

L'editorial de la circular pels socis número 14, del mes de febrer del 1967, deia així:

SOBRE UNA PROPERA SETMANA CULTURAL

Com tots sabem els patrons de nostra terra són: Sant Jordi i Nostra Dona de Montserrat.

Fixant-nos, doncs, en què les dues festivitats s'escauen en una mateixa setmana: 23-30 d'abril, es va pensar que podríem fer quelcom per celebrar aquestes diades.

I així en col·laboració amb els escoltes de Cassà (que a més celebren la festivitat del seu patró mundial el mateix Sant Jordi) vàrem començar a donar-hi voltes i més voltes i de mica en mica la "cosa" va anar agafant forma.

Va néixer la idea d'una Setmana Cultural: conferències, xerrades, fòrums, llibres, sardanes, dics...

Es tracta com podeu veure d'una cosa per a tots, per a tot el poble. Des d'ací llancem el nostre primer crit que esperem tindrà ressò en tots i cada un de nosaltres i amb el temps per aquells que ens envolten, per mitjà nostre.

S'han fet ja els primers treballs per a l'aconsegüiment d'una veritable SETMANA CULTURAL.

Donem gràcies ja des d'ací a tots aquells que ens han ajudat amb bons ànims pels primers preparatius: l'Ajuntament, particulars, grans i joves, de Cassà i de fora...

"Vet ací una nova ocasió per a demostrar a tothom què és capaç de fer un poble que treballa unit: Cassà".

Les bases d'aquest primer Concurs Literari i d'Assaig les trobem escrites a la mateixa circular número 14.

Resen així:

"PRIMER CONCURS LITERARI I D'ASSAIG"

Convocat per Colla Excursionista Cassanenca i Agrupament Escolta Sant Martí

EDITA

DRECERA

Colla Excursionista Cassanenca

Carrer de la Bisbal, 10

Apartat de Correus 74

17244 CASSÀ DE LA SELVA

ABRIL 1991 — NÚM. 29

EXEMPLAR GRATUÏT PER ALS SOCIS

IMPRIMEIX

DUCFORM, S.A.

Dipòsit Legal GE - 957 /83

BASES:

- Podrà optar al premi qualsevol persona, sense limitació d'edat.

- L'extensió dels treballs serà entre 5 i 25 fulls tamany holandès (21x27 cms), mecanografiats a doble espai i escrits d'una sola cara.

- Els temes seran lliures, inèdits i en català.

- Termini d'admissió: fins a les 21 hores del 31 de març de 1967.

- Forma de presentació: per triplicat i sense signar els originals, però s'acompanyarà un sobre tancat i escrit amb el títol del treball presentat. Dintre de l'esmentat sobre hi haurà el nom i l'adreça de l'autor.

- Els concursants presentaran llurs treballs en sobre tancat adreçat a "Colla Excursionista Cassanenca". - "Concurs Literari i d'Assaig". - Cassà de la Selva (Girona).

- El premi serà de 3000.- pessetes i com a símbol del concurs la "Rosa d'Or". El resultat es donarà a conèixer per mitjà del secretari del Jurat durant el sopar que tindrà lloc el dia 22 d'abril proper, vigília de la Festa del Llibre. Seguidament s'informarà per escrit a l'autor premiat.

- La Colla Excursionista Cassanenca i l'Agrupament Escolta Sant Martí es reserven l'exclusiva de publicació i venda del treball premiat, amb cessió dels drets que pugués percebre l'autor, fins a un tiratge de 500 exemplars.

- Es lliurarà un rebut dels originals, que servirà per a retirar-los, a excepció del premiat, després de vuit dies del veredictes i durant un termini de tres mesos que finirà el 31 de juliol de 1967, a les 21 hores. Passada aquesta data quedarà anul·lada tota mena de reclamació.

- El veredictes i decisions del Jurat seran inapel·lables.

- El fet de prendre part en el concurs, inclou l'acceptació íntegra de les bases establertes.

El Jurat el componien els senyors/a Santiago Coquard i Sala, Narcís Comadira i Moragriega, M. Dolors Oller i Rovira, Jaume Reixach i Felipe i Manuel Tolosà i Surroca.

La festa literària es va celebrar a l'Hostal de la Vila, amb l'assistència d'unes cinquanta persones.

La guanyadora va ser M. Dolors Cortey, de Ciutat de Mallorca, amb l'obra "L'hereu Frigola", i els finalistes van ser M. Dolors Mariné i Figueras, de Cassà de la Selva, amb l'obra "L'ésser i el somni" i Josep Radresa i Forts, de Torroella de Montgrí, amb l'obra "Torroella, vila medieval".

Vivíem l'any 1967.

Poc temps abans s'havien començat a flairar, arreu,

uns certs aires de llibertat. El règim dictatorial havia anat envellint amb el seu cap —aquest encara trigaria vuit anys a morir—, i començava a donar mostres de flaqueza. A les ciutats espanyoles, Barcelona es va viure l'exemple més significatiu i clar: els estudiants es van revoltar, amb el suport dels sindicats clandestins de treballadors i dels intel·lectuals, en contra del sistema establert. El Sindicato Español Universitario va ser esborrat del mapa i el dia 9 de març del 1966 (recordem que la famosa revolta parisina va ser el maig del 1968, o sia dos anys més tard), es va crear el Sindicat Democràtic d'Estudiants a la seu del convent dels Caputxins de Sarrià. Aquest fet es va conèixer arreu per la "Caputxinada". Aquests fets també van ser viscuts per estudiants cassanencs afins a "la Colla", i que van col·laborar en la iniciativa d'obrir nous camins a la cultura popular —és la que respira llibertat en tota l'extensió del mot—, amb les úniques armes que teníem a l'abast: la fe a la nostra terra, a la nostra llengua i al nostre futur. Tothom estava cansat que ens el programessin. Volíem ser artesans del mateix i amb aquest criteri, encara que a vegades confús i immadur, es va convocar el que seria la primera Setmana Cultural i, en el clos de la mateixa, el primer Concurs Literari i d'Assaig.

Penso que hi van haver altres punts que van acabar d'arrodonir el naixement d'aquella inquietud popular. A Cassà de la Selva l'Agrupament Escolta Sant Martí estava en la seva plenitud. El seu cap era en Francesc Nadal. Recordem que havia deixat l'Alcaldia el setembre de 1966. No podia ser millor avalador. El consilia-

Primer Concurs Literari: El President de "La Colla" fa lliurament de la "Rosa d'Or" a Manuel Tolosà, com a secretari del jurat, per trametre-la a la guanyadora, Dolors Cortey.

ri, Mon Marquès, feia de vicari a la parròquia de la nostra vila. Des de la seva perspectiva de capellà al servei de la terra i del poble, conscient del que representava ser català i també del paper conciliador que podia jugar com a clergue, va ser un toc tranquil.litza-dor per la gent conservadora —franquista seria més exacte—, que dominava la situació. Un altre punt el podem trobar en el fet de què "la Colla" sempre ha anat vestida amb una sabata i una espadenya. No ha tingut mai local propi. Sempre s'ha hagut d'accontentar amb un racó deixat per un o altre, una casa abandonada o la taula d'un bar. Mai ha tingut casa pròpia. Ha viscut sempre de caritat. Sempre hem estat quatre gats. Cal tenir fet que en aquell col·lectiu que va prendre aquella iniciativa s'hi entreveïen cognoms de famílies benestants, de dretes a seques, emmarcats dintre del sistema polític del moment, com els Abellí, Alameda, Albertí, Donés, Nadal, Rusalleda,... i a la vegada joves, molt joves: 17, 18, 19, 20 anys... I per què gent tan jove es va plantejar coses que fins aquell moment ningú no havia pensat? No hi havia hagut cap contacte amb elements "subversius", per dir-ho d'alguna manera. No érem gent conduïda políticament, érem gent que fèiem coses noves; coses que no s'esperaven. I les van deixar fer. Però hi va haver algun element que se'ls va escapar. I aquest no era altre que la "permissibilitat" que ofería la llei de premsa de Fraga Iribarne de l'any 1962, el naixement de Presència, que anava conscienciant el poble de què calia una dinamització cultural, catalana i popular, i l'obertura de la llibreria les Voltes, pel que representava de font de recursos per a Girona i la rodalia. Cal tenir present, també, la feina feta per l'amic Enric Ametller i el seu company de despatx, en

Primer Concurs Literari: M. Dolors Mariné i Figueras, llegint el seu treball de poesia, finalista de la primera edició.

Pere Ribas. Ells van fer totes les passes necessàries perquè "Información y Turismo" i el "Gobierno Civil" donessin les autoritzacions necessàries per a poder celebrar aquells actes. Aquest fet es va facilitar perquè uns cassanencs "ben considerats" pel sistema establert com en Joaquim Albertí, en Pere Abellí, en Josep Rusalleda, que era president de la UD Cassà, de la qual "la Colla" n'era una secció, i en Francesc Nadal —com ja hem esmentat abans—, van prendre el compromís, davant del govern civil i es van responsabilitzar de què els actes transcorrien en la més absoluta normalitat.

I com diu l'amic Artau: "No hi havia res més. I la policia anava buscant una cèl·lula comunista, quan l'únic del PSUC era jo, i els altres ni ho sabien. No tenia cap pressió del partit. Només el seu suport, i el convenciment personal de què el que estaven fent era necessari per al ressorgiment de la dignitat del poble català".

El fet és que la iniciativa va continuar endavant, i això va crear tensions en el si de l'entitat. Companys de junta, o simples col·laboradors de "la Colla" des dels seus inicis a mitjan dels anys cinquanta, van presentar la seva dimissió i fins i tot presentaren la baixa com a socis de l'entitat. El motiu de la dimissió queda clarificat amb aquestes paraules que resten escrites a l'arxiu de "la Colla": "... la Colla se está poniendo en asuntos que no nos gustan." Feu política, ens deien. I aquí es va encetar el debat intern per entendre si era veritat que en fèiem. És clar que en el sentit estricte del mot no. Però quan vam decidir fomentar i estudiar la nostra cultura, ensenyar i aprendre el català, propiciar activitats que desvetllessin la iniciativa i l'interès envers la recerca del nostre passat, realitat del present i perspectives pel futur, fer servir la pel·lícula "Salvatore Giuliano", per exemple, per prendre consciència que la injustícia que s'hi relatava a casa nostra també es vivia. En definitiva fer el que sigui per "denunciar" l'estat policíac i de por en què vivíem, per portar la contra als que per decret tenien el dret exclusiu de fer-la, la política. Però n'hi ha un altre de fet clar: qui va començar el joc van ser ells, no nosaltres. El temps ha donat la raó als qui la tenien.

Personalment penso que va ser un sacrifici deixar aquells companys a la vora del camí que junts havíem anat esbossant. Però també crec que va valer la pena.

Els resultats d'aquell primer concurs literari van ser importants com per animar els que havien començat a continuar la tasca que s'havien proposat. Però els "ben considerats" que l'any 1967 hi van donar suport, l'any 1968 es van quedar a casa. Hi va haver un cert recel a què els seus fills, "seguint les consignes de l'Artau, es fessin comunistes". La UD Cassà es va posar nerviosa, en Josep Rusalleda havia deixat la presidència a mans

d'en Tomàs Grau, i va demanar a "la Colla" que deixés de pertànyer al club. I va ser així com aquesta es va quedar més sola que mai amb el compromís, jo diria que històric, de continuar el que s'havia començat l'any anterior. Essent president en Narcís Artau es prepara el segon concurs literari, amb unes activitats paral·leles d'un contingut com mai s'havien fet a la nostra vila.

L'embranchida donada amb motiu de la Segona Setmana Cultural, l'abril del 1968 —jo encara era a l'Àfrica fent el servei militar; havia marxat l'abril del 1967, i encara conservo el programa que la M. Teresa em va enviar— va ser molt important per deixar clar a tothom que "la Colla" havia començat una acció contundent de recuperació de cultura popular que ja mai més, ningú, la podria parar.

Transcrivim uns paràgrafs del contingut de la presentació del programa. L'agrupament escolta havia anat de baixa i els membres més significatius van passar a consolidar "la Colla". Així és que la convocatòria la fa aquesta entitat sola.

"... L'any passat, la I Setmana Cultural va dur ja la seva polèmica sobretot dintre el poble: Cassà. Ara més que mai arreu del món es lluita perquè agafin forma d'un cop velles inquietuds que tenen arrels amb la llei

natural i és aquest esperit de desig, d'estima i de veritat el que mou veritablement tots els nostres actes, de grup independent i definit Entre tots ho farem tot. Els joves compremem que el futur és nostre."

El contingut d'aquesta setmana cultural és el següent: sopar vetllada amb la proclamació del II Concurs Literari, audició de sardanes. Exposició i venda de llibres, projecció de diapositives "Expedició a l'Àfrica Centre-Oriental", sessió de cinema fòrum amb la projecció de la pel·lícula "La piel quemada" i dirigirà el col·loqui en Francesc Candel, sessió de cinema fòrum infantil amb la projecció de la pel·lícula "Mi amigo Flipper" i dirigirà el col·loqui en Miquel Porter, Primer Festival de la cançó catalana amb en Raimon i en Pi de la Serra (amb falç, martell i l'esfix d'en Mao Tse Tung perduts en el mural que cobria la pantalla del cinema de la Coma, fet per en Bosch Martí, i en Xirgo traduint les cançons a la guàrdia civil), xerrada a càrrec de Maurici Serrahima que va desenvolupar el tema "Evolució de la cultura popular catalana a partir de Pompeu Fabra", Festival de Folk amb "Els Sapastres", Pau Riba, Jaume Arnella, M. Consol Casajoana, Pau i Jordi, Albert Batiste, Josep Molí i el grup "Falsterbo-3", i per acabar, la Diada del disc. Penso que la densitat del

Anys 1976. Desè Concurs Literari. Panoràmica de la Festa. Al fons, els organitzadors.

programa, per pair-lo en una setmana, no necessita cap mena de comentari. Eren temps en què tothom estava afamat de cultura popular, tothom volia sortir al carrer per escoltar, dir i exigir un canvi que encara trigaria molts anys a produir-se.

I l'Ajuntament què hi deia? I el poble què en pensava d'això? Si l'Ajuntament s'hi va sentir indiferent, solidari seria exagerat, però no contrari, això sí, l'alcaldé era el senyor Josep M. Almeda i Ferrer, el poble adult de Cassà de la Selva va fer cas omís del que li estava passant al jovent del poble. No se'n van assabentar. Només uns pocs cassanencs, i alguns de fora, van estar al costat de l'entitat en aquells difícils inicis. En Manuel Tolosà i Surroca, al davant de tots, en Pompeu Pascual i Carbó, així com altres persones que van afrontar el compromís públic de formar part d'aquell jurat històric com són, a més de l'amic Tolosà, en Narcís Comadira, en Santiago Coquard, na M. Dolors Oller i en Jaume Reixach, qui a la vegada va ser, durant molts anys, l'aixopluc de l'entitat quan es presentava algun problema relacionat amb els premis literaris. I des de Barcelona el suport moral d'Òmnium Cultural, així com l'escriptor Fèlix Cucurull, lligat per motius circumstancials a en Jordi Albertí.

Fer un llistat de les persones, entitats, que en un moment determinat han estat al costat de "la Colla", amb el Concurs Literari en concret, o bé a través de les activitats paral·leles al mateix —com eren el que denominàvem "Cultural..."— és gairebé impossible. I no

volem caure en l'error de deixar-nos noms al tinter. Diguem, doncs, que des del més senzill animador infantil fins al cantant de primera fila, des del conferenciant més humil i modest al que va arribar a les cotes més altes, des del comentarista afeccionat de cinema o d'una sessió de diapositives, fins a les més prestigioses signatures que s'hagin pogut sentir a casa nostra, des de..., fins a... A tots ells volem agrair —tenim obligació de fer-ho— aquell gra de sorra que en un moment determinat al llarg d'aquests vint-i-cinc anys d'història de "la Colla", d'història de Cassà de la Selva, pesi a qui pesi, van posar per ajudar a omplir els fonaments primer, i després les parets d'aquesta sòlida construcció que és avui aquesta entitat tan nostra. Entitat que s'ha anat construint dia a dia, any darrera any, i que s'ha consolidat per a molts anys.

Com dèiem al començament, la cinquantena convocatòria del Concurs Literari ens espera. És el millor reconeixement a una tasca feta i el millor record a les persones que han deixat la seva vida al llarg d'aquest fatigós, però reconfortant, camí.

Joan Maymí i Coloreu
Desembre 1990

HO HAN DIT, HO VAN DIR...

—Amb aquells actes "la Colla" intentava defensar la cultura catalana, que sortís a la llum pública. Eren uns moments difícils i calia que tingués una presència al carrer. Donar a conèixer els nous valors que anessin sortint i que tinguessin reconeixement públic era una manera de fer-ho. (N. Maymí)

—L'Ajuntament no va dir res perquè en aquells moments no els interessava comprometre's en aquest tema de la cultura catalana. Tampoc no podien anar en contra, perquè hagués estat anar en contra del que volia el poble. (N. Maymí)

—L'any 1967 jo era fora de Cassà. Vivia a Berga. Va ser l'any que em vaig casar. Recordo haver assistit a la festa literària, però no vaig participar en la seva preparació. Els meus anys de "la Colla" van ser els dels seus inicis, des del 1954 fins al 1965. (N. Maymí)

—Penso que tots érem molt diferents i que el país també ho era. (M. D. Mariné)

—Del que va fer "la Colla" en aquell moment en faig una valoració molt positiva. Crec que és el que s'havia de fer aquell moment. A mi el que em fa por moltes vegades és que el desenvolupament polític posterior d'aquest país, a nivell de certes postures polítiques, s'ha utilitzat aquella manera d'actuar, en la qual ens trobàvem gent que després s'ha demostrat que estàvem en tendències polítiques i amb visions de país molt diferents, però que en aquell moment estaven tots junts. Érem capaços de treballar tots junts, ens enteníem tots junts i que tots junts en aquell moment fèiem coses per al país, que penso que eren les que s'havien de fer o les que es podien fer, si més no, sense prendre actituds heroiques. Evidentment a ningu se li pot exigir que sigui heroi, ni la majoria de la gent està en circumstàncies personals de ser-ho. El que em fa tristesa és pensar que moltes vegades per processos històrics posteriors, que jo crec manipulats, això pugui separar la gent, que hagin desfet enteses que al final eren altament positives. I no vull dir amb això que tots érem

iguals, que tots som iguals i que hàgim de ser unitaris. Tots els països normals són diversos i el nostre també ho és, precisament per ser normal. (M. D. Mariné)

—Aquest fet polític-cultural que ens va moure, dintre el sistema franquista, és el que nosaltres entenem com a "revolució cultural". Penso que érem uns revolucionaris. Però aquestes actituds a vegades eren massa compromeses i apareixia la por entre alguns dels components de l'entitat. Recordo que venia la guàrdia civil a casa per dir-me que no podríem fer aquest o aquell acte, perquè el govern civil havia denegat el permís. Els ensenyava els papers que sempre tenia preparats al menjador, mai van entrar a les altres habitacions de la casa, i els mostrava el permís que solíem tenir primer, el d'Informació i Turisme. "Amigo Artau, no entendemos nada". "A nois, aquest és el vostre problema". Després era quan telefonant a en Mon Marquès i el seu germà, que no recordo com es diu, i a l'Ametller i en Ribas es desencallava aquella desautorització i els actes es podien fer. (N. Artau)

—El 1967 hi va haver una sèrie de persones com l'Albertí, en Nadal, en Rusalleda, com a president de la UD Cassà, i l'Abellí que van donar suport a la celebració del primer concurs literari. Però a canvi, tota aquesta gent de cares a preparar el segon, l'any 1968, no van voler donar-hi el seu suport. Pel fet que jo fos del PSUC tothom buscava cèl·lules comunistes arreu. Des de l'Ajuntament l'alcalde, Almeda, rebia pressions de tots costats i sobretot dels membres del Consistori. I la postura que va prendre el govern civil va ser la més còmoda: ja no formàvem part de la UD Cassà, com a secció excursionista ja que ens van demanar que marxéssim, i per tant no teníem el suport legal per a poder fer activitats. Calia que tinguéssim uns estatuts. Visites a Òmnium Cultural, a Barcelona, per preparar uns estatuts, la tossuderia dels membres de la Junta i la col·laboració inestimable de l'Ametller i d'en Ribas, van fer possible que ens els aprovessin. La segona festa literària estava assegurada. (N. Artau)

—El poble no és conscient del que ha fet "la Colla". (N. Artau)

—No tenia cap mena de pressió del PSUC, però sí el seu suport. (N. Artau)

—Penso que en Mon Marquès primer i en Martí Colomer, més tard, que treballaven el joc polític de renovació a l'església, van tenir un paper molt important en el desenvolupament cultural del poble de Cassà a final dels 60. (N. Artau)

—Jo manipulava el jovent, i el jovent em manipulava a mi. Tots n'érem conscients del joc que jugàvem.

Però les famílies no volien que els seus fills pugessin amb aquelles idees "revolucionàries" i ho tallaven. (N. Artau)

—Com que jo sabia que estava vigilat anava a Girona a passejar, i com que els coneixia de vista, als policies, veia que m'anaven seguint per veure quines cèl·lules comunistes trobaven. Jo em cardava un fart de riure voltant tot Girona, i ja està. No passava res. I quan venien en Porter i tots aquells, hòstia nano, allò sí que... (N. Artau)

—Jo tenia una actitud de rebel·lia enfront del sistema establert. Això em portava a fer aquelles coses. L'experiència de la guerra i de l'empresonament posterior em van deixar una força per continuar lluitant per la llibertat. Molta gent les va passar molt putes, sense tenir-hi cap culpa. I jo que ho vaig viure, no ho vaig pair... (N. Artau)

—Veien, els de la guàrdia civil, que a casa hi entraven capellans, sabien que anava a la catedral i a Montserrat, on teníem reunions per preparar coses, sabien que jo era del PSUC i no els lligaven els números. "Comunista y con curas". Des del menjador ens fotíem uns farts de riure que... (N. Artau)

—L'any 1967 havia sortit de la Junta de "la Colla". M'havia casat i l'havia deixada. (Q. Mundet)

—L'Artau va estar molts anys al peu del canó. Quan molts ja en marxàvem ell va mantenir el caliu de "la Colla" durant molts anys. (Q. Mundet)

—Crec que si "la Colla" no hagués fet el que va fer, ho hauria fet algú més. Però el fet és que ho vam fer nosaltres. Es va donar un impuls i es va treballar perquè el català fos una cosa normal, ... Al llarg d'aquells anys a "la Colla" s'hi va apuntar molta gent: uns hi anaven exclusivament per fer excursions, altres hi buscaven un espai més cultural, d'altres simplement volien veure què passava allà dintre, ... hi va haver una mica de tot. Penso també que hi va haver molta gent del poble que no es va assabentar de res. Crec que va ser molt important, i necessari, el que es va fer aquells moments... (Q. Mundet.)

—Malauradament la gran massa no s'assabenta mai de res. (Q. Mundet)

—El naixement de la primera Setmana Cultural va venir d'una conversa entre les persones provinents de l'escoltisme i l'Enric Ametller, com a responsable de les conferències que donava "la Colla" dintre la secció cultural. (J. Albertí)

—En Jaume Reixach va ser membre del jurat per-

què el coneixem del Collell, i de la revista Recull de Blanes, en Narcís Comadira, a l'igual com la seva companya na M. Dolors Oller, eren persones prou conegudes a Girona, en Santiago Coquard era una persona a tenir en compte dintre l'àmbit intel·lectual de Girona, penso que s'havia demanat també a en Ministeral però no va quallar, i l'avi Tolosà perquè era "l'avi de la Colla". (J. Albertí)

—L'agrupament escolta va fer algunes gestions amb el grup d'Acció Catòlica que feia la revista "Luz y Gufa". Aquest es va tancar bastant en banda. Vaig publicar-hi alguns escrits fins que un moment determinat els van censurar. I aquest va ser el motiu pel qual es van tallar les relacions. Després va ser quan ens vam posar en contacte amb "la Colla", la teníem molt mitificada. Sabíem que el teu germà, en Pagès, en Mundet i d'altres havien anat a posar una senyera a Roca Ponça, terme municipal de Solius, i el fet de poder col·laborar amb ells per a nosaltres representava una manera de col·laborar d'una forma important en el poble. (J. Albertí)

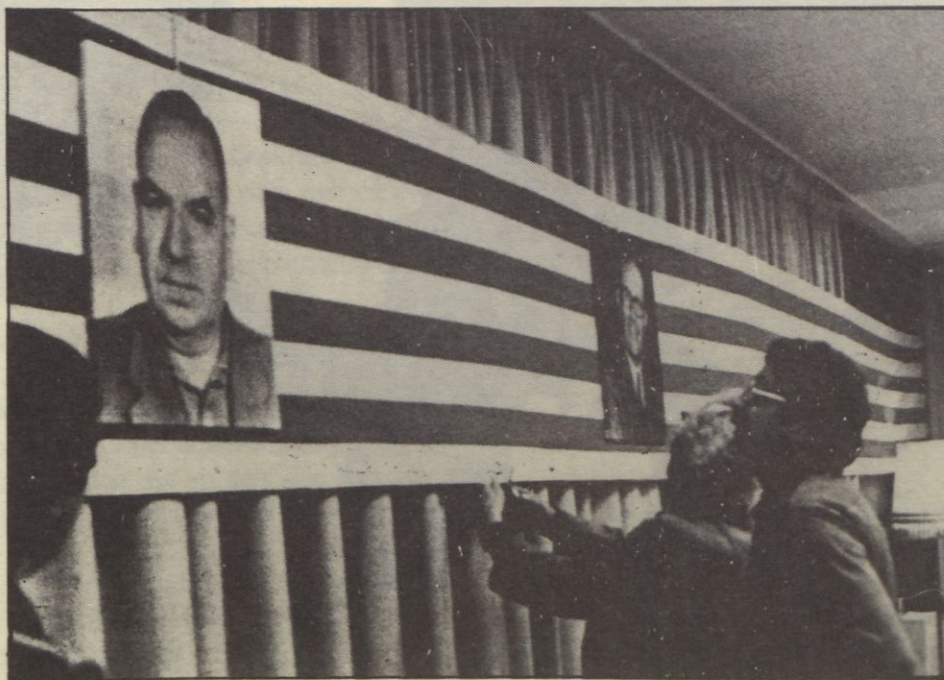
—El Presència de l'any 1967 no en va dir res.

—Després de detallar les activitats programades diu: ... "i què més? Certament que si la Colla Excursionista Cassanenca treu endavant aquest programa (i

són prou capaços) caldrà que tants d'altres pobles que romanen avorrits prenguin candela. ¿Voleu millor "festes de primavera" que aquesta explosió d'art i cultura que preparen a Cassà?" (Presència núm. 143. 30-III-68)

—Setmana Cultural. Un any més, la Colla Excursionista Cassanenca es desvetlla i ha preparat un programa dens i important:... Imaginem un moment, com podia ser aquesta nostra terra, si en cada poble amb el cens d'habitants de Cassà de la Selva, hi hagués gent disposada a organitzar una setmana així. Aconseguir una cultura nostra, autèntica per al poble, sense rendir-se excessivament als mites flotants de la televisió i el cinema comercial, com a úniques solucions. (Presència núm. 198. 19-IV-69)

—En una tertúlia, on es comentava l'activitat de "la Colla" al llarg de la seva existència, un dels interlocutors lligat durant molts anys a l'escola privada de la vila, salta i amb un to despectiu diu: —Però què heu fet? Festivals amb l'èxit com el d'en Tomeu Penya? "Qui hi vegi més enllà del nas comprendrà que "la Colla" ha estat aquí, des del seu naixement l'any 1955, ha portat el pes del desvetllament de la cultura popular al nostre poble. Que la memòria col·lectiva jutgi, sense cap mena de passió, si és o no veritat" (31-XII-90. X.X.X. - Joan Maymí).

Any 1976. Desè Concurs Literari. El President de l'Entitat, Joan Xirgo, talla la senyera per lliurar-la, juntament amb les fotografies, a les famílies Dalmàs i Pascual.

ELS ALTRES PREMIS DE LA COLLA

Els 25 anys del premi "la Colla" no ens han de fer perdre de vista els altres premis que, al costat d'aquest, s'han vingut atorgant. Els uns segueixen convocant-se, d'altres, i per raons diverses, no, però tots tenen la seva petita història i mereixen ser esmentats en aquesta visió retrospectiva.

Comencem doncs per aquests darrers, els que ja han desaparegut. Seguint un ordre cronològic trobem que, a la segona edició dels premis, se n'hi afegí un d'assaig dotat amb 4.000 ptes. Fou convocat quatre vegades (1968-1971) i els guanyadors foren:

Rafael Lluís Ninyoles, "El conflicte lingüístic al País Valencià"

Jaume Pomar, "Llorenç Villalonga o la crisi d'un món"

Albert Rossich, "Jeroni Zanné"

Alfred Badia, "Una mena de mort"

L'any següent nasqué un nou premi, el "Mn. Xavier Carbó" de poesia, dotat amb 4.000 ptes. Conegué tam-

bé quatre edicions (1969-1972). L'opinió del jurat sobre la qualitat de les obres participants aconsellà també la seva supressió. El guanyaren:

Isidre Julià, "Cercant el jo"

Salvador Bruna, "Una turbina que gira"

Enric Balaguer, "Paraula, anhel, crisme"

Isidre Julià, "Aquest home que sóc"

En ocasió del desè aniversari dels premis i amb la idea d'omplir el buit que deixaven els premis infantils des dels 15 anys —edat màxima de participació fins als 17 o 18 en què, lògicament, ho podien fer al "la Colla", fou convocat el primer premi "Drecera" per a autors cassanencs o vinculats a la vila. La temptativa no reeixí: hi participaren gairebé en exclusiva gent vinculada a l'entitat en un esforç per mantenir-lo, però vista la inutilitat per als fins previstos fou suprimit, després de conèixer vuit edicions, el 1984.

Menys sort encara tingueren els premis per a acudits dibuixats destinats als infants. Quatre anys —1978-

Any 1983. Jordi Miró entrevista el guanyador del Premi Família Pascual, Josep Clara.

1981— d'esforços del jurat intentant esbrinar si els dibuixos —alguns molt ben fets i amb molta gràcia— eren originals o copiats, amb la trista conclusió que això darrer era el que més sovintejava, ens féu desistir també de l'intent.

Aquesta és, molt resumida, la història dels premis que foren. Anem ara pels que són i esperem que per molts anys:

1970: Els premis convocats ja són cinc (aquest any nasqué també el "Pompeu Pascual"). A iniciativa del Sr. Manuel Tolosà es crea el concurs de treballs infantils que avui porta el seu nom. Tres categories per edats: "Viola" 9-10 anys, "Clavell" 11-13 anys i "Rosa" 14-15; noms i categories que encara subsisteixen amb l'únic canvi de la distribució d'edats que han quedat 11-12 i 13-15 anys. El motiu no ha estat altre que el d'equilibrar la participació, ja que en l'actualitat la majoria d'escolars acaben l'EGB als 14 anys.

Aquest premi que, òbviament, no està dotat econòmicament, ja que tan sols es fan obsequis als guanyadors i finalistes, tingué més ressò dintre la vida del poble. I és que això de fer escriure als infants en català quan tot l'ensenyament es feia obligatòriament en castellà... vaja, que sí, que els de la Colla érem uns revolucionaris i tot això. Però seguirem. I seguim; fa goig repassar la relació de noms d'aquells primers premiats, els infants d'aleshores, avui homes i dones casats i emmainadats. Vegeu si no un fet significatiu: el company Quim Massa, jurat enguany per vintena vegada, ha escollit per a cobrir la vacant deixada per un dels jurats que ja no resideix a Cassà, el qui fou premi "Rosa" 1972, en Josep Bofill. Tot un detall.

D'aquests premis se n'han publicat dos reculls: 1970-75 i 1976-83. Dificultats econòmiques ens feren ajornar l'aparició d'un tercer recull, cosa que esperem fer realitat ben aviat. Esmentem per acabar el fèt que els premis compten actualment amb el patrocini de "La Caixa".

El mateix any 1970 veié, tal com dèiem abans, el naixement d'un altre premi: el "Pompeu Pascual i Carbó", anomenat originalment "Família Pascual" promogut i dotat econòmicament per aquesta família de tan i tan fonda arrel cassanenca. És un dels que han sofert més canvis al llarg de les successives convocatòries. Vegem-les:

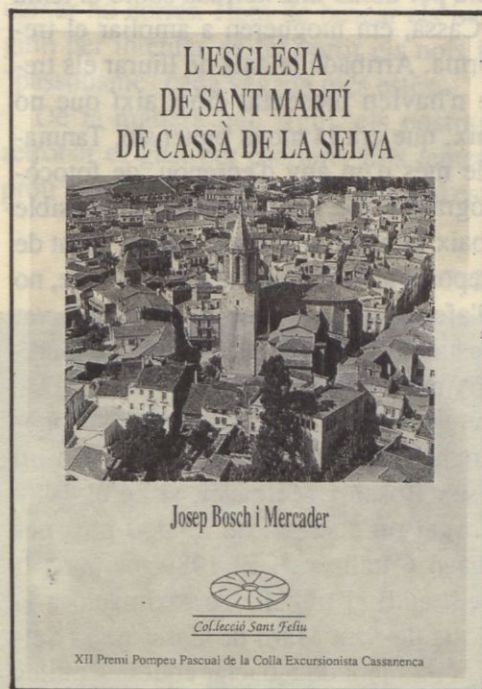
1970. La meva antiga condeixebla Maruja Arnau, amb el treball "Esbrinant el passat" s'emporta el primer premi, dotat amb 50.000 ptes.

1971. No s'hi presenta cap treball. En vista d'això es pren el determini de convocar el premi cada dos anys.

1973. Bona participació. El premi se l'enduen Josep Clara i Àngel Giménez amb "El federal Pere Caimó", obra publicada per l'editorial Pòrtic a iniciativa dels

Premi Família Pascual 1985.

Premi Família Pascual 1989.

autors. És atorgat un accèssit a Esteve Andreu pel treball "Mn. Francesc Frigola i Planas, notes per a una biografia".

1975. Aquest any el premi es divideix, també. En són els guanyadors en Narcís Soler amb "Arqueologia a Llagostera", treball que és publicat per la revista "Gypselae" de la qual, posteriorment se'n féu una separata, atorgant-se un accèssit a Lluís Esteva per "L'escut d'armes de Sant Feliu de Guíxols".

1977. Amb el desig de donar major difusió i catego-

ria al premi, que ja porta el nom de Pompeu Pascual i Carbó, s'acorda convocar-lo conjuntament amb l'Institut d'Estudis Catalans. Temptativa frustrada: tres convocatòries amb un sol treball presentat i que, tanmateix obtingué el guardó: "El monestir de Sant Llorenç prop de Bagà", de Jordi Bolós, i dues de desertes, ens decidiren a abandonar aquesta via que ens havia semblat positiva i enriquidora.

1983. Novament obté el premi Josep Clara, ara amb el treball "El bisbe de Girona davant la guerra d'Espanya", una molt interessant visió del controvertit Mn. Cartanyà durant un període concret del seu llarg episcopat. També ha estat donat a conèixer a través de l'editorial "Gothia".

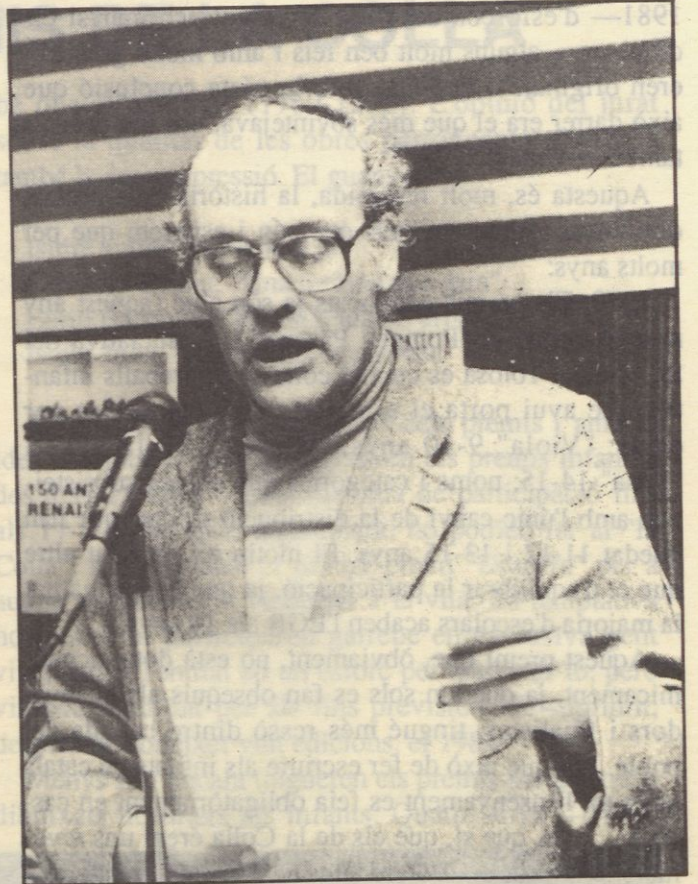
1985. El fet que el que subscriu aparegui a la llista de guardonats mereix certament una explicació. Malgrat l'èxit de l'edició del 1983, el record de les dues convocatòries desertes seguia viu. Això i el fet que disposés d'uns apunts i d'una sèrie de diapositives que em serviren el seu dia per donar una xerrada sobre el tema dels músics de Cassà, em mogueren a ampliar el treball i donar-li forma. Arribada la data de lliurar els treballs al jurat se n'havien presentat cinc, així que no calia pas fer gruix, que era la meua pretensió. Tanmateix, el record de més d'un any d'enrenou, de fotocòpies, papers, fotografies, etc. i la temença d'un possible i justificat daltabaix familiar si al capdavant el munt de papers anava a reposar al fons d'un calaix feren que, no sense recança, l'afegís al munt amb el núm. 6. I vet aquí. També ha estat publicat a iniciativa de la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Cassà.

Les dues darreres edicions, en què la dotació econòmica ha estat augmentada a 100.000 ptes. tenen un mateix nom: Josep Bosch i Mercader, si bé el 1987 només li fou atorgat un accèssit de 20.000 ptes per "Història de l'Orfeó Catalunya". El 1989, però, se li concedí plenament amb el treball "Aproximació a la història de l'església de Sant Martí de Cassà de la Selva", obra que en el moment de redactar aquestes ratlles es troba en curs de publicació a iniciativa del mateix autor.

Aquesta és fins a la data la història d'aquest premi, el qual quan aquest exemplar de "Drecera" vegi la llum, tindrà —ben segur— un altre nom a afegir a la relació de guardonats.

Finalment parlarem del més jove dels premis convocats per "la Colla". El "Cercamón" de narració juvenil, dotat econòmicament per l'Ajuntament de Cassà, per a participants d'edats compreses entre els 15 i 18 anys. Ha assolit a l'últim complir amb els objectius que pretenia el desaparegut "Drecera", si bé amb un plantejament diferent: l'àmbit és a escala de les comarques

DRECECA

Any 1983. Dissetè Concurs Literari. Modest Prats, membre del jurat del Premi Família Pascual, llegint el veredict.

gironines. Sembla que ha arrelat i això ens permet esperar la seva pervivència.

L'han obtingut:

Marc Aguilar, "Krutus"

David Colomer, "Triangle en espiral"

Jordi Xuclà, "De la vida privada"

No podíem acabar aquesta petita història sense fer esment d'un premi encara no nat. Un premi que, si bé no el convoca "la Colla", serà atorgat en el transcurs de la seva festa literària. No podia ser menys, ja que porta el nom del nostre inoblidable company Joan Xirgo i s'atorgarà a la millor tasca realitzada en pro de la defensa, conservació o difusió del patrimoni cultural, natural o humà de les Gavarres.

Qui seran els guanyadors d'enguany? Encara és una incògnita, però el ràpid pas del temps els farà actualitat i aviat uns noms a afegir a la llarga llista que la panoràmica ens mostra cada any. Una llista que, a més a més d'encoratjar-nos, ens omple de responsabilitat davant el repte que suposa continuar amb l'obra dels companys que un dia l'encertaren, ben segur que sense somniar, ni de bon tros, les noces d'argent que aquest any commemorem.

Carles Malagrida i Barris

SOBRE EL CONCURS DE TREBALLS INFANTILS DE "LA COLLA"

Enguany el concurs de Treballs Infantils compleix vint-i-dos anys. És ben evident que els objectius actuals estan força distanciats de la idea del seu fundador, el recordat Manuel Tolosà. I és que els temps eren molt diferents.

L'objectiu primordial del Concurs de Contes era que els nens i nenes cassanencs s'iniciessin d'alguna manera en una llengua que, malgrat ser la que havien mamat, els era totalment estranya a l'hora d'escriure-la.

Al començament la tasca era molt feixuga. En dir a la mainada que el conte havia de ser necessàriament en català, no sabien ni com posar-s'hi!

Han passat els anys i per ventura la cosa ha canviat. Un cop normalitzades les classes en la nostra llengua, els objectius són diferents, com també són diferents les dificultats.

És claríssim que el nivell de l'escriptura ha millorat, però fer que el nen pensi, rumii i creï és cada vegada més difícil. Hi ha moltes circumstàncies que li treuen temps d'asseure's còmodament i, sense presses, llegir un bon llibre o fer córrer la seva imaginació tot anant-la transcrivint en el paper.

Tenim la competència d'altres mitjans molt més atractius per a ell i sobretot més còmodes. Les teles,

els vídeos i els ordinadors ja resolen molta feina. No cal crear si ja t'ho creen.

Tampoc semblen encoratjadors els resultats. Quants d'aquests nens i nenes que redactaven d'allò més bé han perseverat en la seva tasca?

Posats a dir, també es qüestiona el mateix fet del Concurs. No és prou competitiva la vida com per posar un obstacle més: a veure qui farà el conte millor? Però si treus el Concurs, escriuran només pel plaer d'escriure?

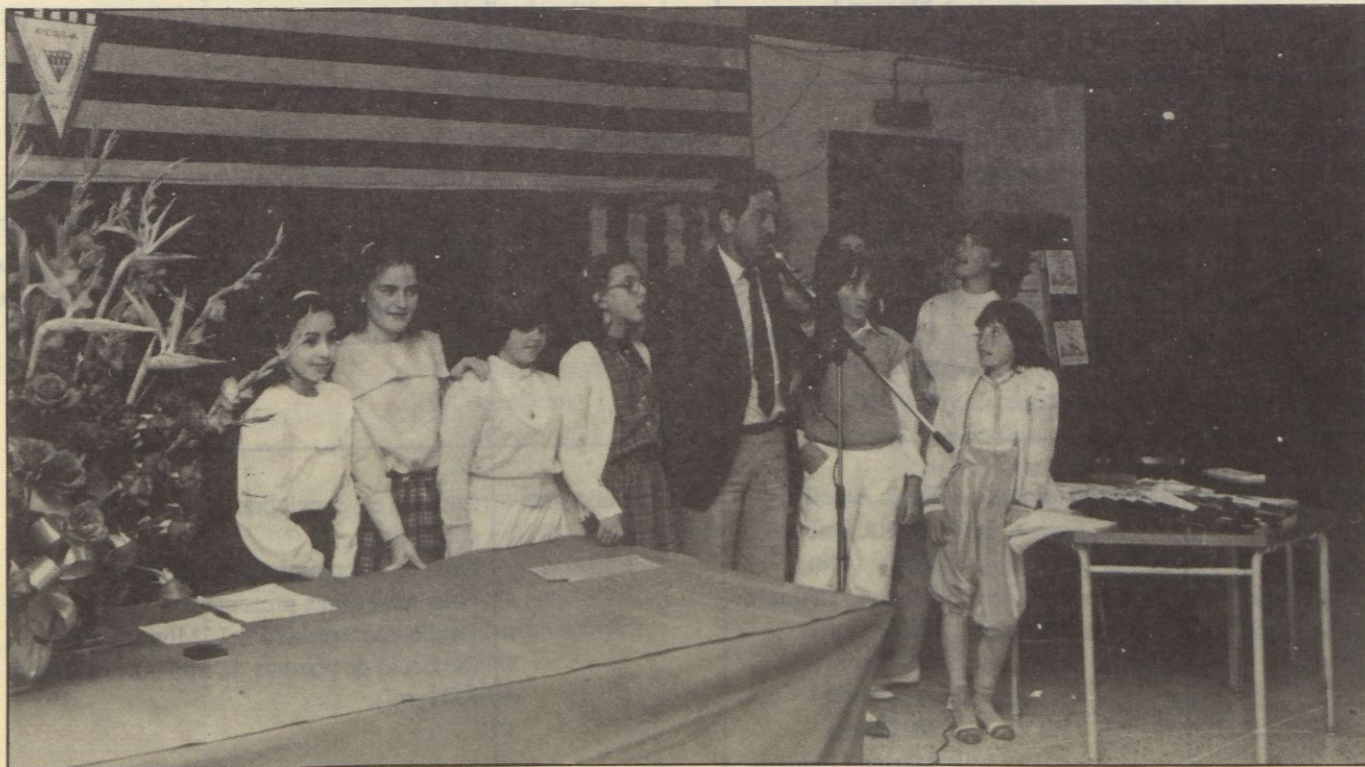
La pregunta és inevitable: amb totes aquestes referències negatives, ha de continuar el Concurs?

La resposta ha d'ésser afirmativa. De bell antuvi hem de pensar que encara hi ha nens que escriuen amb il·lusió i ganes. També ens hem de convèncer que el que tenim entre mans és prou important com per no deixar-ho córrer. Hem de buscar els incentius que calguin per intentar de fer sortir els nois i noies d'aquest "passotisme" cada vegada més estès.

De la manera que sigui, els nostres joves han de retrobar el gust per escriure. Ens temem que una part prou important de la nostra cultura hi està en joc.

Quim Massa

Jurat Premi Infantil "M. Tolosà i Surroca"

Any 1984. Divuitè Concurs Literari. Josep M. Dausà, Alcalde de la Vila, dirigint la paraula al públic assistent a l'acte de l'atorgació dels Premis. Al seu costat, els guanyadors dels premis de narració infantil Manuel Tolosà.

V I N T - I - C I N C

	<i>Guanyador</i>	<i>Jurat</i>	<i>President entitat</i>	
Primer concurs. Any 1967	M. Dolors Cortey, amb "L'hereu Frigola"	Narcís Comadira i Moragriega, Santiago Coquard i Sala, M. Dolors Oller i Rovira, Jaume Reixach i Felipe i Manuel Tolosà i Surroca	Josep Alameda i Sánchez	La festa es va celebrar el dia 23 d'abril a l'Hostal de la Vila. Quantia del premi: 3.000 pessetes i la "Rosa d'or". Publicació: no n'hi va haver.
Segon concurs. Any 1968	Guillem Frontera, amb "Les estrelles suaus de primavera"	Narcís Comadira i Moragriega, Santiago Coquard i Sala, M. Dolors Oller i Rovira, Jaume Reixach i Felipe i Manuel Tolosà i Surroca	Narcís Artau i Valls	La festa es va celebrar el 20 d'abril a can Quirze. Quantia del premi: 4.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 26 Publicació: "Dissertació sobre el nom de Cassà" de Jaume Dalmau i Casanovas.
Tercer concurs. Any 1969	Víctor Mora, amb "Geranis i cendra"	Santiago Coquard i Sala, Fèlix Cucurull, Jaume Dalmau i Casanovas, Manuel Tolosà i Surroca i Margarida Wirsing	Narcís Artau i Valls	La festa es va celebrar el 19 d'abril a can Quirze. Quantia del premi: 4.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 20 Publicació: "Els noms de lloc a Girona" de Jaume Dalmau i Casanovas.
Quart concurs. Any 1970	Elisabet Massons, amb "Crònica desapassionada en homenatge a Mieta, poeta"	Esteve Bagué i Nin, Jaume Dalmau i Casanovas, M. Dolors Mariné i Figueras, Benet Ribas i Fugaroles i Margarida Wirsing	Narcís Artau i Valls	La festa es va celebrar el dia 26 d'abril al Casal Familiar i posteriorment a la "Brasa Grillada" Quantia del premi: 5.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 26 Publicació: no n'hi va haver.
Cinquè concurs. Any 1971	Premi no atorgat	Enric Ametller i Abella, Esteve Bagué i Nin, Santiago Coquard i Sala, Jaume Dalmau i Casanovas i M. Dolors Mariné i Figueras	Carles Malagrida i Barris	La festa es va celebrar el 24 d'abril a can Quirze. Quantia del premi: 5.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 13 Publicació: reedició del "Migjorn" (Selecció de poemes de Mn. Xavier Carbó i Maymí).

P R E M I I S

	<i>Guanyador</i>	<i>Jurat</i>	<i>President entitat</i>	
Sisè concurs. Any 1972	Jaume Tió, amb "Proscrit pel Caïd"	Enric Ametller i Abella, Jaume Dalmau i Casanovas, M. Dolors Mariné i Figueras, Jaume Reixach i Felipe i Benet Ribas i Fugaroles	Carles Malagrida i Barris	La festa es va celebrar el 28 d'abril a can Quirze. Quantia del premi: 8.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 19 Publicació: no n'hi va haver.
Setè concurs. Any 1973	Anna Murià, amb "La finestra de gel"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, M. Dolors Codina i Pujol, Salvador Oliva, Jaume Reixach i Felipe i Carles Vivó i Siqués	Ramon Rabassadas i Colomer	La festa es va celebrar el 28 d'abril a "El Bon Acull" Quantia del premi: 20.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 23 Publicació: no n'hi va haver.
Vuitè concurs. Any 1974	Josep M. Salvatella, amb "A la posta de sol"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, M. Dolors Codina i Pujol, Salvador Oliva, Jaume Reixach i Felipe i Carles Vivó i Siqués	Joan Xirgo i Carbó	La festa es va celebrar el dia 27 d' abril a "El Bon Acull". Es va fer un homenatge pòstum a Santiago Sobrequés i Vidal. En el decurs de la festa es va fer l'adhesió a la Commemoració del 500 aniversari de la impressió del primer llibre en català. Quantia del premi: 20.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 17 Publicació: primer volum de la col·lecció de Premis de la C.E.C. Jaume Tió, "Proscrit pel Caïd", Premi "La Colla" 1972, i Anna Murià, "La finestra de gel", Premi "La Colla" 1973.
Novè concurs. Any 1975	Jordi Cirujeda, amb "Els rellotges s'han aturat a les 10,23"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, M. Dolors Codina i Pujol, Narcís Comadira i Moragriega, Manuel Costa-Pau, M. Dolors Oller i Rovira, Salvador Oliva, Jaume Reixach i Felipe i Carles Vivó i Siqués	Joan Xirgo i Carbó	La festa es va celebrar el dia 26 d'abril a "El Bon Acull". Reconeixement d'una tasca feta a Manuel Tolosà i Surroca i Pompeu Pascual i Carbó. Quantia del premi: 15.000 pessetes (l'import és inferior al de l'any anterior perquè es va crear el premi de Narració juvenil "Drecera" amb un import de 7.000 pessetes). Nombre d'obres presentades: 8 Publicació: es va col·laborar en la publicació del Premi Pompeu Pascual i Carbó 1973, "El federal Caimó" de Josep Clara i Àngel Jiménez.

V I N T - I - C I N C

	<i>Guanyador</i>	<i>Jurat</i>	<i>President entitat</i>	
Desè concurs. Any 1976	Jaume Avellaneda, amb "L'òptic es caga a la tàpia"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, M. Dolors Codina i Pujol, Narcís Comadira i Moragriega, Manuel Costa-Pau, M. Dolors Oller i Rovira, Jaume Reixach i Felipe i Carles Vivó i Siqués	Joan Xirgo i Carbó	La festa es va celebrar el dia 24 d'abril a "El Bon Acull". En el decurs de la mateixa hi va haver l'adhesió al Congrés de Cultura Catalana. Amb aquesta festa es van commemorar els vint anys de la C.E.C. i els deu anys de Concursos Literaris. Quantia del premi: 15.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 18 Publicació: segon volum de la col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C.. Josep M. Salvatella "A la posta de sol", Premi "La Colla" 1974, J.C. Galés, "Els rellotges s'han aturat a les 10'23", Premi "La Colla" 1975, i Jaume Avellaneda "L'altra", finalista Premi "La Colla" 1974. Primer recull de contes infantils del Premi "Manuel Tolosà i Surroca" anys 1970-1975.
Onzè concurs. Any 1977	Roser Iborra, amb "El primer"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, Narcís Comadira i Moragriega, M. Dolors Oller i Rovira, Joan Puigbert i Jaume Reixach i Felipe	Joan Xirgo i Carbó	La festa es va celebrar el dia 30 d'abril a "El Bon Acull". "Homenatge pòstum amb trenta-vuit anys de retard" de "la Colla" i els seus amics, no pas Cassà, a Josep Dalmàs i Martí. Remembrança de Pompeu Pascual i Carbó. Adhesió a la campanya "El català, llengua oficial". Quantia del premi: 15.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 17 Publicació: es va col.laborar en la publicació del premi Pompeu Pascual i Carbó 1975, "Arqueologia a Llagostera" de Narcís Soler. Tercer volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.E. Jaume Avellaneda "L'òptic es caga a la tàpia", Premi "La Colla" 1976, i Elisabet Massons "Crònica desapassionada en homenatge a Mieta, poeta", Premi "La Colla" 1970.
Dotzè concurs. Any 1978	Andreu Sotorra, amb "I me'n vaig fer, de carter"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, Narcís Comadira i Moragriega, Víctor Mora i Pujades, M. Dolors Oller i Rovira i Jaume Reixach i Felipe	Carles Malagrida i Barris	La festa es va celebrar el dia 29 d'abril a "El Bon Acull". Adhesió a la Campanya "Pel restabliment de la Generalitat". Quantia del premi: 15.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 14 Publicació: quart volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C. Roser Iborra "El primer", Premi "La Colla" 1977, i Víctor Mora "Geranis i cendra", Premi "La Colla" 1969.

P R E M I S

	<i>Guanyador</i>	<i>Jurat</i>	<i>President entitat</i>	
Tretzè concurs. Any 1979	Pep Sanromà, amb "Un balcó i moltes finestres"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, Víctor Mora i Pujades i M. Dolors Oller i Rovira	Carles Malagrida i Barris	La festa es va celebrar el 28 d'abril a "El Bon Acull". Segona adhesió a la campanya "Pel restabliment de la Generalitat". Quantia del premi: 15.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 20 Publicació: cinquè volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C., Andreu Sotorra, "I me'n vaig fer, de carter", Premi "La Colla" 1978, i Guillem Frontera "Les estrelles suaus de primavera", Premi "La Colla" 1968.
Catorzè concurs. Any 1980	Vicenç Villatoro, amb "Roba per a rentar"	Narcís-Jordi Aragó, Joan Codolà i Surís i M. Dolors Oller i Rovira	Quim Bosch i Codolà	La festa es va celebrar el 26 d'abril a "El Bon Acull". Quantia del premi: 15.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 22 Publicació: "Escrips" de Pompeu Pascual i Carbó. Sisè volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C., Pep Sanromà, "Un balcó amb moltes finestres", Premi "La Colla", 1979 i M. Dolors Cortey, "L'hereu Frigola", Premi "La Colla" 1967.
Quinzè concurs. Any 1981	Rafael Vallbona i Josep Bras, amb "Afrodisíacs Alquimístics & grapejant magnetoscopis"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, Joan Codolà i Surís, Víctor Mora i Pujades, M. Dolors Oller i Rovira i Albert Rossich i Estragó	Quim Bosch i Codolà	La festa es va celebrar el 25 d'abril al Casal Familiar. Quantia del premi: 25.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 16 Publicació: no n'hi va haver.
Setzè concurs. Any 1982	Àngels Pomés, amb "Enfrontaments i altres contes"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, Joan Codolà i Surís, M. Dolors Oller i Rovira, Albert Rossich i Estragó i Josep Vila i Medià	Quim Bosch i Codolà	La festa es va celebrar el 24 d'abril a "El Bon Acull". Adhesió al cinquanta aniversari de la publicació del Diccionari General de la Llengua Catalana de Pompeu Fabra. Quantia del premi: 25.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 31 Publicació: setè volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C., Vicenç Villatoro, "Roba per a rentar", Premi "La Colla" 1980, i Josep R. Vallbona, "Afrodisíacs alquimistes&grapejant magnetoscopis", Premi "La Colla" 1981.

V I N T - I - E C I N C

	Guanyador	Jurat	President entitat	
Dissetè concurs. Any 1983	Martí Rosselló, amb "Barcelona és bona si la bossa sona"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, Albert Rossich i Estragó i Josep Vila i Medinà	Quim Bosch i Codolà	La festa es va celebrar el dia 23 d'abril a "El Bon Acull". Adhesió a la commemoració del 150 aniversari de la creació de l'Oda a la Pàtria de B. C. Aribau. Import del premi: 25.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 20 Publicació: es va col.laborar en la publicació d'"El bisbe de Girona davant la Guerra Civil espanyola", de Josep Clara, Premi Pompeu Pascual i Carbó 1983, i es va publicar el vuitè volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C.. Àngels Pomés, "Enfrontament i altres contes", Premi "La Colla" 1982 i Andreu Sotorra, "Amb l'empremta de les pues glaçades", finalista al Premi "La Colla" 1979.
Divuitè concurs. Any 1984	Modest Mesa, amb "Pobre Aton si ho sabies"	Narcís-Jordi Aragó i Masó, Joan Carreras i Péra, Joan Codolà i Surís, Narcís Puigdevall i Diumé i Josep Vila i Medinà	Quim Bosch i Codolà	La festa es va celebrar el 28 d'abril al menjador de l'Escola Pública "Puig d'Arques". Quantia del premi: 25.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 36 Publicació: segon recull de contes infantils del Premi "Manuel Tolosà i Surroca", anys 1976-1983.
Dinovè concurs. Any 1985	Xavier Coromina, amb "Còctel de fruites"	Joan Carreras i Péra, Joan Codolà i Surís, Josep M. Fonalleras i Codony, Narcís Puigdevall i Diumé i Toni Ruscalleda i Nadal	Quim Bosch i Codolà	La festa es va celebrar el 27 d'abril al menjador de l'Escola Pública "Puig d'Arques". Remembrança de Manuel Tolosà i Surroca i Salvador Espriu i Castelló. Import del premi: 25.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 24 Publicació: no n'hi va haver.
Vintè concurs. Any 1986	Pere Ballart, amb "Dies de Maiernigg"	Joan Carreras i Péra, Joan Codolà i Surís, Josep M. Fonalleras i Codony, Narcís Puigdevall i Diumé i Toni Ruscalleda i Nadal	Quim Carreras i Barnés	La festa es va celebrar el 26 d'abril al menjador de l'Escola Pública "Puig d'Arques". Quantia del premi: 30.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 24 Publicació: es va col.laborar en la publicació d'"Els músics de Cassà", de Carles Malagrida i Barris, Premi Pompeu Pascual i Carbó 1985, i es va publicar el novè volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C., Martí Rosselló, "Barcelona és bona, si la bossa sona", Premi "La Colla" 1984 i Xavier Coromina, "Còctel de fruites", Premi "La Colla" 1985.

P R E M I S

	<i>Guanyador</i>	<i>Jurat</i>	<i>President entitat</i>	
Vint-i-unè concurs. Any 1987	Sílvia Manzana, amb "Tres històries de dos"	Joan Carreras i Péra, Joan Codolà i Surís, Josep M. Fonalleras i Codony, Narcís Puigdevall i Diumé i Toni Rusalleda i Nadal	Quim Carreras i Barnés	La festa es va celebrar el 25 d'abril al menjador de l'Escola Pública "Puig d'Arques". Quantia del premi: 30.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 34 Publicació: no n'hi va haver.
Vint-i-dosè concurs. Any 1988	Montserrat Miracle, amb "Seqüències"	Joan Carreras i Péra, Joan Codolà i Surís, Josep M. Fonalleras i Codony, Narcís Puigdevall i Diumé i Toni Rusalleda i Nadal	Quim Carreras i Barnés	La festa es va celebrar el 23 d'abril a "El Bon Acull". Adhesió al II Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Quantia del premi: 75.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 17 Publicació: desè volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C., Pere Ballart, "Dies de Maiernigg", Premi "La Colla" 1986, Sílvia Manzana, "Tres històries de dos", Premi "La Colla" 1987.
Vint-i-tresè concurs. Any 1989	Vicenç Pagès, amb "De julsis i cutiflinxs"	Joan Carreras i Péra, Joan Codolà i Surís, Josep M. Fonalleras i Codony, Narcís Puigdevall i Diumé i Toni Rusalleda i Nadal.	Xavier Albertí i Oriol	La festa es va celebrar el 29 d'abril a "El Bon Acull". Quantia del premi: 75.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 31 Publicació: no n'hi va haver.
Vint-i-quatrè concurs. Any 1990	Sílvia Aymerich, amb "Berlín Zoo"	Assumpció Cantalozella i Mas, Joan Carreras i Péra, Josep M. Fonalleras i Codony, Dolors Garcia i Cornellà, Toni Rusalleda i Nadal.	Xavier Albertí i Oriol	La festa es va celebrar el 28 d'abril a "El Bon Acull". Quantia del premi: 125.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 20 Publicació: onzè volum de la Col.lecció de Premis Literaris de la C.E.C., Montserrat Miracle, "Seqüències", Premi "La Colla" 1988, Vicenç Pagès "De julsis i cutiflinxs", Premi "La Colla" 1989.
Vint-i-cinquè Concurs. Any 1991	Ex aequo. Antoni Dalmasés, amb "Les línies de l'atzar". Joan Perelló i Guinard, amb "Papers d'hotel".	Assumpció Cantalozella i Mas, Joan Carreras i Péra, Josep M. Fonalleras i Codony, Lluís Muntada i Toni Rusalleda i Nadal.	Quim Bosch i Codolà	La festa s'ha celebrat el 27 d'abril a "El Bon Acull". Quantia del premi: 125.000 pessetes Nombre d'obres presentades: 21 Publicació: s'ha col.laborat en la publicació de l'"Aproximació a la història de l'església de Sant Martí de Cassà de la Selva", de Josep Bosch. Publicació, per iniciativa d'Editorial La Magrana, de l'obra de Sílvia Aymerich, "Berlín Zoo", guanyadora l'any 1990.

TRES DÈCADES DE NARRATIVA: APUNTS PER A UNA VALORACIÓ CRÍTICA

PANORÀMICA DEL PREMI LITERARI "LA COLLA"

- 1967: *L'hereu Frigola*: M. Dolors Cortey
 1968: *Les estrelles suaus de primavera*: Guillem Frontera
 1969: *Geranis i cendra*: Víctor Mora
 1970: *Crònica desapassionada en homenatge a Mieta, poeta*: Elisabet Massons
 1971: Premi no atorgat
 1972: *Proscrit pel Caïd*: Jaume Tió i Casacuberta
 1973: *La finestra del gel*: Anna Murià
 1974: *A la posta del sol*: Josep M. Salvatella i Suñer
 1975: *Els rellotges s'han aturat a les deu vint-i-tres*: J. C. Galès
 1976: *L'òptic es caga a la tàpia*: Jaume A. Camins
 1977: *El primer*: Roser Iborra
 1978: *I me'n vaig fer, de carter*: Andreu Sotorra
 1979: *Un balcó i moltes finestres*: Pep Sanromà i Vilella
 1980: *Roba per a rentar*: Vicenç Villatoro i Lamolla
 1981: *Afrodisiacs alquimístics & grapejant magnetoscopis*: Josep R. Vallbona i Bras
 1982: *Enfrontament i altres contes*: Àngels Pomés i Comes
 1983: *Barcelona és bona si la bossa sona*: Martí Rosselló i Lloveras
 1984: *Pobre Aton, si ho sabies!*: Modest Mesa i Pongiluppi
 1985: *Còctel de fruites*: Duc de l'Ics Lesduescés
 1986: *Dies de Maiernigg*: Pere Ballart
 1987: *Tres històries de dos*: Sílvia Manzana
 1988: *Seqüències*: Montserrat Miracle i Collmalivem
 1989: *De julais i cutiflinxs*: Vicenç Pagès i Jordà
 1990: *Berlín Zoo*: Sílvia Aymerich

I.- LA DECADA DELS SEIXANTA: L'inici

He llegit —una rera l'altra— totes les obres guanyadores del premi de narració "La Colla". Les he llegides per rigorós ordre cronològic: des de la primera (*L'hereu Frigola*) que va guanyar el premi l'any 1967, fins a la darrera de les editades (*De julais i cutiflinxs*) que fou guanyadora l'any 1989. En total, doncs, vint-i-dues narracions que es corresponen als vint-i-dos anys de concessió del premi.

Vull ser sincer: ha estat una experiència plaent però també estranya. M'explico tot seguit. Ha estat una experiència plaent perquè en totes les obres hi he trobat, amb escreix, aquella guspira que justifica el premi. A vegades ha estat la idea de fons; a voltes, l'estil. Altres vegades hi he trobat —si res més no— una suma d'encerts parcials. En totes, sense excepció, la qualitat literària m'ha semblat remarcable. I això no és poc, sobretot si tenim en compte que la qualitat literària, quan es tracta de concursos, és quelcom molt relatiu. La missió del Jurat és premiar la millor de les obres *presentades*. I ningú no pot fer pronòstics respecte a les obres que es presentaran a concurs: si seran poques o moltes, bones o dolentes... Hi ha anyades bones i anyades dolentes. Els concursos literaris, d'altra banda, tenen una gran afinitat amb els combats de boxa. Hi ha guanyadors absoluts que s'emborsen el premi per K.O., i d'altres que guanyen únicament per punts. El finalista d'un any molt competitiu pot ser millor que el guanyador d'un altre any en què la competició ha estat escassa. Tot això és sabut. És més: puc dir, sense falsa modèstia, que conec bé l'entrellat (la glòria i misèria) dels concursos literaris. I precisament perquè la conec bé, la lectura —seguida i sistemàtica— de les narracions guardonades amb el Premi "La Colla" no sols no m'ha decebut, sinó que m'ha resultat plaent. Sense reserves.

Això no obstant, també m'ha resultat una experiència *estranya*. Una experiència —si se'm permet— un pèl angoixant. Per què, *angoixant*? Perquè a voltes he tingut la impressió d'estar llegint, en capítols successius, una única narració. Una única història. Una història al marge de la història. És difícil d'explicar però ho intentaré.

L'any 1967 es concedia per primera vegada el Premi de Narració "La Colla". L'obra guardonada era "L'he-

reu Frigola" de M. Dolors Cortey: una narració literàriament correcta, però sense espina ni os, gairebé ingènua, hereva d'aquelles "Pàgines viscudes" que ens llegà Josep M. Folch i Torres. Una narració costumista. Res a dir... si no fos que —recordem-ho— l'any 67 va ser l'any del cop d'estat dels coronels a Grècia, l'any de la Independència de Biafra, de la Guerra dels Sis Dies, de la mort del Che Guevara, de la guerra civil a Nigèria i l'any de la publicació de "*Cien años de soledad*" de Gabriel García Márquez. I això no és tot. En un altre ordre de coses —en el camp de la música *pop*, per exemple —l'any 67 va ser l'any de *Sargent Peppers*, el disc emblemàtic dels mífics Beatles; va ser també l'any de Jimi Hendrix, dels Bee Gees, els Doors, Leonard Cohen, l'explosió de la música *soul* i l'any de la mort d'Ottis Reeding. Tot això no vol dir res, ja ho sé, però ho vol dir tot. No tinc cap dubte que, premiant "L'hereu Frigola" el Jurat cassanenc premiava la millor de les obres presentades. I això és el que —vist a distància— em dol: un any abans de la revolta del Maig del 68, mentre la música dels Beatles electritzava l'aire, la narració amb més mèrits per ser premiada ens presenta un hereu (l'hereu Frigola) que sembla que ve dels llimbs. La primera narració guardonada —ai las!— fa gala d'un costumisme tronat i obsolet. Ens presenta una història al marge de la història.

Estic convençut que aquest fet seria del tot irrellevant, un fet purament anecdòtic, si no fos que es repeteix a manta al llarg de la història dels concursos literaris en general. Una qüestió digna d'estudi. Possiblement els sociòlegs de la llengua explicarien el fenomen millor que no pas jo. S'han escrit moltes pàgines sobre el llast del franquisme en l'àmbit de la llengua. Els premis literaris tenen el mèrit d'haver plantat cara a la prohibició, però no han pogut vèncer les conseqüències negatives d'aquesta prohibició, la primera de les quals és la corrupció de la llengua. L'escriptor ha de lluitar amb una eina no gens dúctil, gairebé rebel, que no li facilita gens ni mica les coses. Sovint, l'aprenent d'escriptor opta per l'escapisme. No es veu en cor d'adequar llengua i realitat. I com que, tanmateix, vol ser escriptor, opta per instal·lar-se en els llimbs. Fa literatura de la literatura. Adapta històries que ja han estat contades. Es complau en l'anècdota. O bé, ignorant l'entorn, que li resulta hostil, lingüísticament inaferrable, es refugia en el mondleg interior per explicar-nos els somnis o per oferir-nos, sense pudor, la pròpia budellada.

Tot això pot semblar una mica exagerat, però no deixa de ser cert. Durant molts anys, els jurats del premi literari s'han vist obligats —si us plau per força— a premiar obres, el mèrit principal de les quals no era

el contingut, sinó la correcció. Un cert estil. Una manera correcta (meritòriament correcta) de dir. Així s'explica que narracions notòriament anodines hagin estat guardonades. El Jurat us diria que era la narració més ben escrita. I ho podeu ben creure. Jo mateix he tingut a les mans narracions inèdites ben interessants, d'autors joves que prometien però que no es podien premiar perquè l'eina —la llengua— era defectuosa. Feia aigües. En canvi, d'altres, més astuts, o més experts, explicant històries sense massa interès o decididament obsoletes, reeixien literàriament. És així com la realitat, l'entorn, la història actual i viva ha quedat al marge de la literatura premiada als concursos. No oblidem que no és fins ben entrats els anys 80 que esclata la polèmica sobre el català *light* o el català *hard*. I encara no queda clar quin ha de ser el model de llengua literària, tal és l'abisme que separa la llengua escrita i la llengua parlada. No és gens estrany doncs, que els escriptors *amateurs*, que són els més addictes als concursos, adoptin l'escapisme com a via fàcil. No és que visquin als llimbs, però escriuen com si hi visquessin. D'aquesta manera aconseguen —almenys— escriure bé.

Em voldria equivocar, però em temo molt que no. El segon premi de narració "La Colla" fou guanyat per Guillem Frontera. La narració té un altre nervi que "L'hereu Frigola", però també és costumista. També s'escapa per la tangent. Guillem Frontera ens explica la història d'una demència. El protagonista és un personatge pintoresc, típic de la literatura rural: el boig del poble. En la millor tradició del drama català. És prou coneguda la dita "un drama com una casa de pagès"... Doncs bé: el conte està basat, segons ens diu l'autor, en un fet real "que han contat els diaris de per aquí". No ens diu de quin any, però, i tot fa pensar que es tracta d'un drama ranci, d'un fet que devia passar ja fa molts anys. Passo per alt que el recurs tècnic emprat per Frontera no és el més adequat. El protagonista explica el seu cas a un amic per mitjà d'una carta. Tot seguit, però, la veu del protagonista es confon amb la del narrador. La ficció no funciona, però és igual. La història és bonica. El boig escriu des del manicomi. Potser no és exactament un boig, però no està bé del boll. No hi és tot. Es comporta com un salvatge. I, és clar, després d'escanyar na Magdalena i de viure en una cova, la gent del poble reacciona i el batlle mana que el tanquin.

Repeteixo: la història és ben contada. És àgil. És fresca. Té un toc de poesia. La prosa de Guillem Frontera és rica, sucosa, amena. No sé quants anys devia tenir Guillem Frontera quan la va escriure. Suposo que era jove. Ben jove. Va guanyar el premi l'any 68. Déu

meu, l'any 68! És l'any de l'assassinat de Martin Luther King. L'any de l'assassinat de Bob Kennedy. El Maig del 68. Els primers assassinats d'ETA. La Invasió de Txecoslovàquia per les tropes del Pacte de Varsòvia i final de la Primavera de Praga. La música que sona és el rock dur: Led Zepelin, Dep Purple, Iron Butterfly... I la melodia que ens ofereix Guillem Frontera —jove i prometedor escriptor— és un conte rural, que té com a protagonista el típic (i tòpic) boig del poble. Sobren els comentaris.

No crec que entre la Dolors Cortey i en Guillem Frontera hi hagi cap més afinitat que les limitacions que hem apuntat. La coincidència temàtica —un costumisme anacrònic, obeeix sens dubte a uns condicionaments profunds. Ja els hem explicat.

1969: GERANIS I CENDRA, de Víctor Mora: una fita

No hi ha regla sense excepció. Si abans he explicat la regla dels anys 60, ara em toca explicar l'excepció. Víctor Mora és l'excepció. Geranis i cendra és una narració rodona, reeixida... i actual! Una narració que només podia ser escrita després del Maig del 68. La lluita generacional ens és descrita amb destresa admirable. El fil conductor són les desventures d'un comptable, el pobre Bonet, que després d'assistir a la conferència-col.loqui de Mossèn Pruna (antic vicari del poble que se n'havia anat a Colòmbia, feia quatre anys, no se sabia ben bé per què) ja no tornarà a ser mai més

Any 1990. El guanyador del premi "La Colla" 1989, Vicenç Pagès és entrevistat en el decurs de la XXIV Festa. Darrera seu, Montserrat Miracle, guanyadora l'any 1988.

el mateix. Es veurà definitivament vell i desplaçat. Fora de joc.

Agafant com a pretext una conferència-col.loqui ("Jovent 68"), Víctor Mora escriu una narració coral. Posa a la picota les diferents maneres de pensar. Analitza les reaccions de tota una col·lectivitat. Es riu del mort i del qui el vetlla. Fa gala d'una ironia excepcional. El resultat és una narració costumista rabiosament actual. I plena de simbolisme. En una paraula: justifica el concurs literari perquè —diguem-ho clar— un concurs literari és quelcom més que un concurs de redacció. Víctor Mora aixeca el llistó. El posa a l'alçada adient. Si el país fos normal, quina necessitat hi hauria d'abaixar-lo?

LA DÈCADA DELS 70: de tot i força

Els treballs premiats al llarg de la dècada dels 70 ofereixen un ventall temàtic ampli i versàtil. Són una bona mostra de les varietats infinites del procés creatiu. Diríem que el procés creatiu es va enriquint, es va posant al dia, però la melodia de fons és el costumisme, un costumisme reciclat però persistent.

"Proscrit pel Caïd" (1972) és una narració antimilitarista, però en to menor, amb un lirisme innecessari. El mateix tema avui seria tractat per Jaume Tió sense eufemismes, de forma directa i militant. Tot i així és una bona narració.

"La finestra de gel" és la primera narració de ciència-ficció. Vull dir la primera que va premiar el Jurat de "La Colla". Té un títol suggerent. I el nom de l'autora, l'Anna Murià, esposa del poeta Agustí Bartra, també ho devia ser, de suggerent, pel Jurat. La narració, en canvi, és un pèl ingènua. Es tracta d'una parella que se'n va cap als cims nevats i és víctima d'una allau. Ell mor, però ella —no sabem com— se salva i roman hivernada. Congelada. Un equip de rescat la porta a un país llunyà. Quan es desperta —un tema interessant— se sent una estranya. No podia ser d'altra manera. Se sap viva l'any 2280. "Havia restat congelada durant tres segles" (sic).

L'any 1974 va guanyar el premi Josep M. Salvatella. "A la posta de sol" aplega —són paraules de Narcís-Jordi Aragó, membre del Jurat— descripcions líriques, estampes de costums, records viscuts i també històries inventades d'amor i de terror; tot unificat per l'escenari mític de l'Empordà a l'hora que fineix el dia, quan la realitat i la fantasia es confonen. Les estridències

momentànies dels temes i del seu tractament retornen tot seguit al classicisme de fons, serè i mediterrani".

"A les antípodes d'aquest classicisme —són també valoracions de Narcís-Jordi Aragó— se situa el premi de 1975: "Els rellotges s'han aturat a les deu i vint-i-tres", de J. C. Galés. Ciència-ficció i simbolisme es barregen intencionadament en un escenari actual i familiar: el subsòl foradat de Barcelona amb els seus túnels foscos i les andanes gèlides de les estacions ferroviàries. La volguda impressió d'asfíxia és doblement intensa: pel tema i pel lloc on transcorre l'aventura del protagonista, inserida en el marc d'una lluita col·lectiva".

"L'òptic es caga a la tàpia" (1976) de Jaume A. Camins és una narració divertida, de records d'adolescència. Però, atenció! L'autor es distancia d'aquests records. Són els records de l'obligada militància a la *falange*. Els campaments, els "mandos", les consignes... I la murrieria dels vailets, que es fotien de tot plegat. Per primera vegada, doncs, el premi recau en una narració que critica l'educació de l'època franquista.

"El primer" (1977) de Roser Iborra. En el moment d'escriure aquestes ratlles ignoro si la Roser Iborra ha fet o no carrera literària. No tinc dades a mà. Si no s'ha dedicat a escriure, és una llàstima. Personalment considero que aquesta narració mereix punt a part. És una narració insòlitàment madura. Impactant. Sincera. Gairebé no hi ha argument, però d'aquest pinyol en podria sortir una novel·la. Tracta, en primera persona, de l'amor, l'amor viscut. Analitza un seguit de vivències amoroses. No res més, però té una força literària de primer ordre. Altra vegada, doncs, una narració que justifica amb escreix l'existència del premi. Significa (a banda que després hagi o no continuat escrivint) la descoberta d'una escriptora de tremp.

"I me'n vaig fer, de carter" (1978) d'Andreu Sotorra. Una esplèndida mostra d'allò que anomenem "ofici". L'experiència d'un carter de poble ens és contada de forma entranyable. La prosa d'Andreu Sotorra és planera, col·loquial, sense nusos, plena de matisos... La mena de prosa que el Jurat agraeix, perquè és com un oasi al mig de tantes narracions que sorregen i fatiguen.

La dècada dels 80 es tanca amb "Un balcó i moltes finestres", de Pep Sanromà (1979). Un recull de proses curtes que tenen com a tema de fons el "voyeurisme", les obsessions, el desig reprimat... Una cala —bé que anecdòtica— en el món del subconscient.

Podríem concloure, doncs, que, al llarg de la dècada

dels 80 el procés creatiu s'ha enriquit. Ha adquirit gruix. El llistó no sempre ha estat a la mateixa alçada. Puja i baixa, però les històries que presenten els concursants (i sobretot les guanyadores) ja no són històries al marge de la història.

II.- LA DÈCADA DELS 80: cap a la normalitat?

La història dels concursos és complexa. Ja he dit abans que no es poden fer previsions. Cal triar entre els treballs presentats. Sempre s'espera que es produeixi la descoberta, però no és així. Hi ha autors veterans que tenen una (diguem-ne) propensió als concursos. Quan es proposen guanyar un premi, el guanyen. És el cas de Vicenç Villatoro. L'any 1980 presenta la història de Clark Kent (Superman) que s'afilia al partit comunista. Tal com sona. És la primera narració de contingut sòcio-polític. Una divertida sàtira sobre els partits polítics. En aquest cas, rep el partit comunista. En Villatoro posa els drapets al sol. I ho fa amb gràcia, amb una ironia no exempta de sarcasme. Es produeix, doncs, un pas endavant important: la història guanyadora reflecteix la història. Fa de mirall.

El mateix podríem dir de Josep R. Vallbona i Bras. La seva narració "Afrodisíacs alquímics & grapejant magnetoscòpic" és rabiosament actual. Un seguit d'estampes costumistes que retraten el món jove, els tics d'una joventut rockera, rastafari, hippy o beat... Tant se val! D'ara i aquí, del bar de la cantonada, del night club de més enllà, del porro i el got de whisky... El pas important, en aquest cas, és el llenguatge. Es tracta d'eleva a categoria literària uns ambients i uns personatges que no havien rebut abans tractament literari. Ai las! Comença la picabaralla del català com a vehicle per a expressar tot allò que —de fet— hem après a expressar amb paraules estrangeres. L'intent no acaba de ser reeixit, però és meritori. És meritori sobretot pel que té d'experimentalisme i perquè es tracta de narracions pioneres. No acaba, però, de ser reeixit. Amb un exemple es pot comprovar. A la segona narració del recull que presenta Vallbona hi trobem expressions com aquestes: *JOVE BEAT*: "Tio: Tu t'han punxat i no saps amb qui enrollar-te, oi? Que em vols prendre la cabellera, potser?". L'anàlisi d'aquestes frases mereixeria una conferència. No ho faré. No és el lloc indicat, però no em puc estar de remarcar que un jove que diu "tio", que parla de "punxar i d'enrollar-se" no diu oi, que és una expressió finolis del barcelonisme burgès. I la frase "que em vols prendre la cabellera, potser?" no és una frase col·loquial, sinó emfàticament

literària. El llenguatge col·loquial exigeix que es digui "que em vols prendre el pèl, potser?" (tout court). A més a més en el llenguatge escrit no es pot estalviar la preposició que ha de precedir el pronom "tu". Ha de dir "a tu t'han punxat".

En poques paraules: aquest botó de mostra fa veure que la polèmica que ha acompanyat un determinat ús del català literari no és gratuïta. Estic convençut que el propi Vallbona, si ho tornés a escriure, no seria tan barroer. També estic convençut que sense aquesta barroeria encara seríem al punt de partença: a l'hereu Frigola. Però no és menys cert que una feina d'aquest tipus (elevant a categoria literària la parla col·loquial d'un determinat estament social) no és la primera vegada que es fa. Sense anar gaire lluny, Ruyra, amb una paciència i un rigor admirables, va saber elevar a categoria literària la parla dels pescadors blanencs. Ruyra escrivia literalment rodejat de diccionaris. No era un teòric de la llengua, però el mèrit de les seves narracions no va passar desapercbut i fou convidat a col·laborar a la tasca de l'Institut.

Vull dir —i suposo que ja s'entén— que la llengua és una cosa viva i evolutiva. Els escriptors tenen el deure i la necessitat d'obrir camins, però no es pot matar tot el que és gras. No es pot ser barroer.

I ara faré una mica de trampa. No parlaré de tots i cada un dels treballs guanyadors al llarg d'aquesta dècada dels 80. Entre altres coses, per manca d'espai i de temps, però sobretot perquè ja he arribat on volia arribar. L'última narració publicada és la de Vicenç Pagès: "De julais i cutiflinxs" (1989). El títol ja ho diu tot, precisament perquè no diu res. Compte! L'aplec de narracions de Vicenç Pagès, en una línia temàtica molt semblant a la de Vallbona, és una bona mostra d'una narrativa fresca i actual, divertida i amena, *actual*. Repeteixo el mot "actual" a consciència. De "L'hereu Frigola", títol emblemàtic d'un tipus de literatura (la història al marge de la història) a la narració de Vicenç Pagès, hi ha tot un llarg camí. Ara bé, el títol de la narració de Vicenç Pagès també és emblemàtic: no diu res. Vull expressar, doncs, que aquest llarg camí no ha bandejat la confusió. El nou costumisme ho té difícil perquè l'eina —ja ho hem dit— és rebel. No es deixa doblegar. És poc dúctil. I és prou trist que la llengua, a més de l'amenaça que li ve de fora, es vegi amenaçada des de dins.

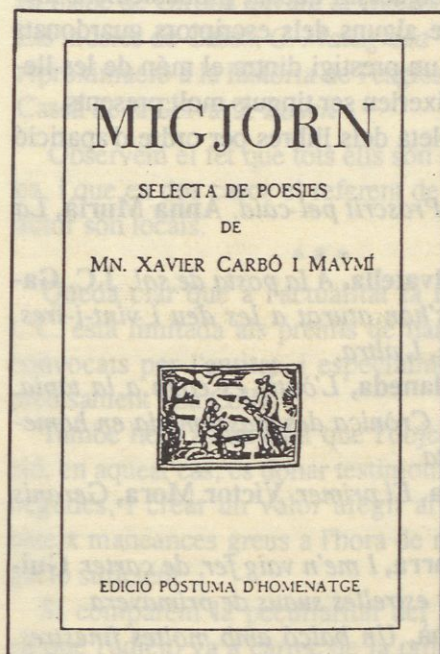
De tota manera, els concursos literaris ja són per això: un camp de proves. Un camp d'assaig. S'atorga el premi a l'obra més reeixida entre les presentades. Són premis relatius, però tenen el mèrit d'empentar i estimular. I és així com s'avança.

No voldria acabar aquesta ressenya sense disculpar-me per les valoracions que no he fet, no menys que per les que he fet. En el fons, únicament pretenia demostrar una cosa: a la història d'un certamen com ara aquest de "la Colla" és possible entreveure-hi el lent i feixuc camí de la nostra literatura. En efecte, ho trobem de tot: encerts i desencerts, mèrits i desmèrits, els parany i els esculls, pàgines ben escrites però mortalment avorrides i pàgines suggestives barroerament escrites... De tot i força. Així com cal. No seré jo qui critiqui els concursos literaris, sobretot si són comarcals (entre cometes, que és tant com dir modestos). I no els criticaré per una única raó. Una raó estadística: el 95% dels escriptors *actuals* (per entendre'ns) s'hi han acollit en un moment o altre. Senyal que en un moment o altre n'han sentit la necessitat.

JAUME REIXACH

LA COLLA, TAMBÉ EDITORIAL

Per la visió que podem tenir actualment de "la Colla", pensarem que aquest vessant editorial a què ens referim queda limitat a la publicació dels premis literaris. I no fou així, en els seus orígens.

En un moment en què "la Colla", com tantes d'altres associacions similars, exerceix un vertader paper supletori de l'Ajuntament en el terreny cultural, l'entitat s'anima a publicar un seguit de treballs d'autors casanencs. És l'any 68 quan apareix la "Dissertació sobre el nom de Cassà", de Jaume Dalmau, i en anys posteriors, "Els noms de lloc a Girona", de Joan Gener, i la reedició facsímil del "Migjorn" de Mn. Xavier Carbó.

El 74 es comença la col·lecció dels premis, en forma d'uns senzills llibres de butxaca que inclouen dues obres guanyadores. És a partir d'aquest moment, i amb la sola excepció dels "Escrips" de Pompeu Pascual, que "la Colla" centra la seva activitat editorial exclusivament en els premis literaris.

Tenim aleshores dues facetes diferenciades en el terreny de publicacions. I podríem afegir-n'hi encara una tercera, si considerem el paper impulsor que juga el fet de guardar les obres d'investigació del premi Pascual, que ajuda a què moltes d'elles siguin publicades per mitjans aliens.

Revisem amb més detall la cronologia d'edicions:

1. Obres d'autors o temàtica local

Dissertació sobre el nom de Cassà
de Jaume Dalmau i Casanovas
Any 1968

Investigació etimològica d'aquest erudit local sobre el polèmic tema de l'origen i evolució del gentilici Cassà, que conclou la desavinença de la c trencada.

Es tractava, pròpiament, d'un fullet de menys de 10 planes.

Els noms de lloc a Girona

de Jaume Dalmau

Any 1968

Animats per l'èxit del primer llibret, i conscients del valor de les recerques de J. Dalmau, filldeleg autodidacte, "la Colla" edita aquest volum en el qual s'analitzen els principals gentilicis dels pobles de la demarcació de Girona.

Apunts d'història de Cassà de la Selva

de Joan Gener

Any 1970

Primer llibre d'història local. El volum, de reduïda extensió (56 planes), però acurada presentació, recull els articles de Joan Gener i Roca a la revista "Horitzó", des de l'any 1933 al 1935. En ells va resseguint, amb redacció molt àgil, les principals etapes històriques del municipi.

Migjorn

de Mn. Xavier Carbó i Maymí

Any 1971

Reedició facsímil d'aquesta obra antològica de l'in-signe poeta local, Xavier Carbó. Fou inicialment publicada el 1919 com edició pòstuma d'homenatge, en la

qual s'aplegava una selecció de poesies. És l'única obra impresa de l'autor cassanenc, brillant promesa de les lletres catalanes en l'època de la Renaixença.

Aquest llibre representa l'empresa més ambiciosa en el camp editorial de "la Colla", ja que es tracta d'una edició impecable d'una obra de 230 planes. Val a dir que podem considerar aquesta, juntament amb l'anterior, una acció divulgativa molt valuosa del patrimoni local. Aprofitem per dir que resten per recuperar, si és que encara és possible, els estudis folklòrics de la vila i comarca, fets per l'autor i dels quals en tenim constància pel mateix llibre, però que fins avui han restat inèdits.

Escrits

Pompeu Pascual
Any 1980

Recull pòstum d'articles publicats pel patrici fill de Cassà i gran col.laborador de l'entitat, Dr. Pompeu Pascual i Carbó, en diversos mitjans. El nexa comú de tots ells és el coneixement del municipi de Cassà i del massís de les Gavarres, tan estimades ambdues per l'amic Peiu.

2. Premis de "la Colla"

Bàsicament es tracta de la col.lecció d'obres guanyadores del premi literari "la Colla". Aquesta s'inicià, com hem dit, el 1974, i anà recopilant en cada volum dues obres guanyadores, tot primer amb periodicitat anual, per recuperar els premis anteriors a la data, i a partir del 80, cada dos anys, havent arribat fins avui al nombre d'onze.

L'edició, de butxaca, és modesta en dimensions, volum de pàgines (inferior a 100), tiratge (400 v.) i presentació. En aquest darrer punt cal destacar la millora substancial del disseny amb la publicació del 88: el llibre augmenta de format, incorpora un element gràfic a la portada i s'acura la maquetació de textos. Pren, en definitiva, una major qualitat, modernitat i uniformitat, que li confereix un caràcter d'autèntica col.lecció literària, encara que sempre dintre una obligada senzillesa.

El repertori d'obres és, tant se val, d'allò més heterogeni, i en un mateix volum poden conviure relats d'estil i temàtica ben diferent.

Els tiratges són reduïts. Però aquí no rau el problema més greu (si tenim en compte que es tracta d'una edició no professional i d'autors novells), sinó en el fet que la distribució és pràcticament inexistent i ni tan sols arriben a sortir tots els exemplars. Això fa que la publicació tingui més un valor de constatació d'un treball ben realitzat, que d'autèntica divulgació.

De tota manera no se li pot treure el mèrit d'haver DRECERA

donat a conèixer, ni que sigui a uns pocs, un seguit de narracions, de qualitat destacable la majoria d'elles, que d'altra forma haguessin quedat probablement inèdites. I pensem que alguns dels escriptors guardonats compten avui amb un prestigi dintre el món de les lletres, i d'altres mereixerien ser tinguts molt presents.

La relació completa dels llibres per ordre d'aparició és la següent:

1.- **Jaume Tió**, *Proscrit pel caid*. **Anna Murià**, *La finestra de gel*.

2.- **Josep M. Salvatella**, *A la posta de sol*. **J.C. Galés**, *Els rellotges s'han aturat a les deu i vint-i-tres*. **Jaume Avellaneda**, *L'altra*.

3.- **Jaume Avellaneda**, *L'òptic es caga a la tàpia*. **Elisabet Massons**, *Crònica desapaixonada en home-natge a Mieta, poeta*.

4.- **Roser Iborra**, *El primer*. **Victor Mora**, *Geranis i cendra*.

5.- **Andreu Sotorra**, *I me'n vaig fer, de carter*. **Guillem Frontéra**, *Les estrelles suaus de primavera*.

6.- **Pep Sanromà**, *Un balcó amb moltes finestres*. **M. Dolors Cortey**, *L'hereu Frigola*.

7.- **Vicenç Villatoro**, *Roba per a rentar*. **Josep R. Vallbona i Bras**, *Afrodisiacs alquímics & grapejant magnetoscòpis*.

8.- **Àngels Pomés**, *Enfrontament i altres contes*. **Josep Franco**, *Èlia*. **Andreu Sotorra**, *Amb l'empremta de les pues glaçades*.

9.- **Martí Rosselló**, *Barcelona és bona si la bossa sona*. **Modest Mesa**, *Pobre Aton, si ho sabies!* **Xavier Coromina**, *Còctel de fruites*.

10.- **Pere Ballart**, *Dies de Maiernigg*. **Sílvia Manzana**, *Tres històries de dos*.

11.- **Montserrat Miracle**, *Seqüències*. **Vicenç Pagès**, *De julais i cutiflinxs*.

Entremig van aparèixer també dos petits volums que recollien els premis infantils locals, el primer de l'any 70 al 75, i l'altre del 76 al 78 (aquest segon acompanyat amb il.lustracions de Francesc Rovira).

També, a partir de l'any 90, s'ha aconseguit que el treball guanyador del premi "Cercamon" de narració, feta per joves, aparegui en el diari comarcal El Punt.

3. Premis Pompeu Pascual

El Premi Pompeu Pascual, amablement dotat per aquesta família estretament vinculada al poble, té un caràcter bianual, i recompensa les investigacions, de qualsevol ordre científic, referides a l'àmbit de la Catalunya Vella. En les seves bases no es contempla la publicació. Amb tot, l'interès dels treballs guanyadors ha fet que en molts casos sortissin oportunitats externes d'edició. I així tenim que dels vuit premis concedits, cinc d'ells han estat impresos:

El federal Pere Caimó	Premi 1973
Arqueologia de Llagostera	Premi 1975
El bisbe de Girona davant la Guerra Civil	Premi 1983
Els músics de Cassà, <i>C. Malagrida</i>	Premi 1985
Aproximació a la història de l'església de Cassà de la Selva, <i>J. Bosch</i>	Premi 1989

Observem el fet que tots ells són de temàtica històrica, i que en dos casos el referent de l'estudi i el mateix autor són locals.

***

Queda clar que a l'actualitat la funció editorial de L.C. està limitada als premis de narrativa directament convocats per l'entitat, i especialment als anomenats precisament "La Colla".

També hem assenyalat que l'objectiu de la publicació, en aquest cas, és donar testimoni de les obres reconegudes, i crear un valor afegit al guardó, però que pateix mancances greus a l'hora de realitzar una divulgació suficient.

Si comparem la peculiaritat del premi "La Colla", en què l'edició va a càrrec de la pròpia entitat organitzadora, amb els altres premis literaris existents al país, veiem que no és pas el més habitual. Les convocatòries més modestes, generalment no compten amb la posterior publicació, la qual cosa, al nostre entendre, devalua molt el seu sentit. En d'altres casos, sobretot en els premis de més relleu, és una editorial professional la qui assumeix aquesta funció, cercant un benefici mutu.

El problema és que per aconseguir despertar l'atenció d'una empresa editorial (més tenint en compte que en aquests moments cal recórrer inevitablement a Barcelona, ja que les nostres comarques no disposen pràcticament d'infraestructura), cal que el premi compti amb un gran prestigi. Si no és així, difícilment una empresa

privada assumeix plenament el cost i risc que representa una publicació. Aquesta alternativa queda per tant molt barrada a les possibilitats immediates del nostre premi.

Per altra banda, seguir-ho fent per compte propi vol dir sacrificar uns diners per no arribar a obtenir plenament l'objectiu desitjat de difusió.

Cal contemplar en profunditat aquest aspecte en el moment de revisar la configuració del premi a partir de la XXVa. edició, en un entorn de proliferació de premis i normalització del món editorial en llengua catalana. El camí que se segueixi vindrà determinat primer de tot pel sentit que se li doni al premi: si aquest continua amb un caràcter semblant, se li dona més rellevància, s'especialitza l'àmbit temàtic, o es dona pas a un projecte d'impulsió cultural ben diferent.

Amb el que no crec que s'hagi de comptar és en abandonar l'activitat editorial.

Si se segueix amb el premi, de la forma que sigui, l'edició és essencial. Això sí, amb un plantejament madur.

Si no és així, pot ser l'ocasió d'assumir d'altres reptes editorials, més fàcilment rendibles, i que suposarien una millora substancial per la divulgació del coneixement del poble i entorn: no existeix encara cap col·lecció de treballs d'investigació a nivell local, ni tampoc cap que es dediqui exclusivament al massís de les Gavarres. La trajectòria de "la Colla", i la seva actual vinculació amb entitats i premis que connecten molt bé amb aquests temes (Ajuntament, Llum i Guia, Amics de les Gavarres, Premi Pompeu Pascual...) li permet assumir aquest repte, sol o en col·laboració, amb bones garanties d'èxit.

Xavier Albertí

QUAN EM VAIG DIR C. A. FOREST

Any 1987. Josep M. Fonalleras presenta l'obra de *Silvia Manzana* en el decurs de la XXI Festa.

Quan en Xevi Albertí m'ha trucat aquest matí per demanar-me aquesta petita col.laboració, de moment m'he quedat una mica així, com ho diria?, en blanc. Per descomptat que no m'ha passat pel cap ni per un segon de negar-m'hi o, com se sol dir, "escaquejar-me". No, i ara. "Ja pots comptar-hi", he contestat; "No sé com posar-m'hi, però una cosa o altra sortirà". És que, sabeu?, aquell premi, aquell sopar i aquella festa sobre els quals ara em demanen les impressions ja fa quatre anys que els vaig viure. Era la vint-i-unena edició del Premi La Colla de Cassà.

M'hi poso, doncs. I, com tantes altres vegades abans, les paraules fan sortir noves paraules; en aquest cas, memòria crida memòria i, de mica en mica, es va bastint un petit mur de records.

Va ser el primer. El meu primer premi. Home, direu, que potser s'ha dedicat a col.leccionar-los, aquesta? No, contesto jo; però, com molts dels meus companys de generació —ens han anomenat ja de moltes maneres: "generació olímpica", "escriptors gironins", "escriptors dels 80", fins i tot "profètics"!, i altres coses més o menys afortunades; què voleu, avui dia tot duu penjada una etiqueta o dues—, així va ser com vaig començar: presentant-me a concursos literaris. Un dia et presentes i no passa res, però encara no et desanimes i hi tornes. Un altre dia et falta poc per quedar finalista i t'animes més, i et presentes a un altre premi;

i aquest el guanyes. En el meu cas, aquest "altre premi" va ser el de La Colla de Cassà.

Quan m'ho van dir no m'ho podia creure. Va ser molt important per a mi. No pels diners, que per dir la veritat no eren res de l'altre món, sinó pel prestigi del premi en si, que ha donat el primer cop de mà a l'espallada a alguns noms ara ben coneguts. I també era important el fet mateix d'haver guanyat un premi amb un producte de la meua imaginació, que finalment demostrava que servia per a alguna cosa més que per fer-me quedar penjada als núvols i no contestar quan em parlaven, o per passar-me les hores mortes escrivint pàgina rera pàgina d'unes històries que ningú no llegiria.

És a dir, que era important haver guanyat per algun motiu que anava més enllà de la sort pura, com a la loteria. Sí, ja ho sé: molts opinen que això dels premis literaris també ho és, com una loteria, i potser tenen raó en part. No els ho discutiré pas. Però jo l'únic que m'atreveixo a assegurar sobre això, l'únic que sé del cert, és que, evidentment, si no t'hi presentes no en guanyes ni un. I si no jugues a la loteria no et tocarà mai, tampoc. Més enllà d'aquesta similitud, m'estimo més pensar que els premis que he guanyat m'han estat atorgats per mèrits propis.

Vaig presentar-me a la XXI Edició del Premi La Colla amb tres narracions noves: "Seqüència", "Sedució" i "Fan", sota el títol genèric "Tres històries de dos" i signant amb el pseudònim "C.A. Forest" (el meu nom, *Silvia*, ve del llatí "*Silva*", que vol dir bosc; d'aquí el Forest. La C i la A, simplement, hi quedaven bé; no volen dir res concret).

"Cinematogràfiques", van dir. Van parlar de l'"efecte bicicleta" (un cop engegada, roda sola). Van remarcar la correcció del llenguatge (home, és clar: era —i encara en sóc— correctora, i el català era la meua principal eina de treball). Em van deixar molt bé, molt, en Josep Maria Fonalleras i en Toni Rusalleda, aquella nit del 25 d'abril de 1987. Jo no en vaig saber tant, de quedar bé. Els nervis em van trair; no me n'havia vist mai de tan fresques, jo. Un cop allà davant no vaig saber què fer ni què dir, coses ambdues que van ser evidents per a tots els presents; m'hauria volgut fondre. Els que hi éreu ho deveu recordar, encara que jo voldria que s'esborrés de les vostres memòries (i de la meua), perquè va ser lamentable. Jo hauria volgut ser brillant, enginyosa, encantadora, robar-vos el cor a tots. No va ser així (i tant que no, diu aquell que encara riu; tens raó), què hi farem. No he pas nascut per parlar en públic. Me'n surto més bé amb paper i llapis, o amb

pantalla i teclat, és igual; amb qualsevol mitjà que permeti expressar-se per escrit. El meu ofici vol quietud i solitud, discreció i poca faramalla. El meu ofici és un vici solitari. Hi ha d'haver gent per a tot.

Tot i que segurament no n'hi ha per tant, doncs, la impressió que me n'ha quedat per sempre és d'haver fet el ridícul més espantós. A part d'això, la resta de records d'aquella nit són bons. Una festa senzilla, un sopar sense pretensions, un ambient familiar! Tot molt correcte. Una de les guanyadores més joves va llegir un conte preciós sobre un ninot de neu.

Al cap d'un any va sortir un llibret amb les meves tres narracions, juntament amb la guanyadora de l'any anterior: "Dies de Maiernigg", de Pere Ballart, a qui no he tingut el gust de conèixer, tot i que el seu relat i els meus seran companys de llibre per sempre més.

Cada premi és el més important per alguna raó. Hi ha el que porta el nom d'un amic mort, el que et dóna certa projecció fora de la teva ciutat o comarca, el que està prou ben dotat econòmicament com perquè els

profans en la matèria més materialistes de tots els profans en la matèria pensin "carai, ho deu fer prou bé, perquè li pagin tant per tan poca cosa...", el que fa que el teu nom arribi als editors barcelonis... El de La Colla de Cassà va ser el més important per a mi perquè va ser el primer. Em va donar aquella confiança tan necessària en aquest ofici en què els teus sentiments queden exposats a la llum pública quan el que has escrit s'imprimeix en forma de llibre i deixa de ser teu. Després en van venir d'altres, i d'altres llibres, crítiques als diaris, entrevistes, presentacions i tot això. Però aquell llibret blanc amb els títols en blau, tan senzill i amb errades d'impremta, va ser el primer a sortir al carrer amb el meu nom a la portada. I per això sol el guardo com un tresor.

SÍLVIA MANZANA

Guanyadora Premi La Colla 1987

ALS SENYORS CODOLÀ I PUIGDEVALL, AMB QUI VAIG PASSAR TARDES MOLT DIVERTIDES

La participació, com a jurat, en els premis de Cassà és una mena de roda que cada any comença quan el senyor Malagrida (de qui mai serà prou lloada la perseverància) truca per saber si hi haurà algun inconvenient per formar part del jurat de l'any que ve. La resposta, a hores d'ara ja quasi inconscient, fruit del costum, de qui signa, inicia realment el cicle anual d'aquells a qui l'atzar de la vida, de les amistats o ves a saber què, han menat pel camí de les deliberacions. He de dir, abans de res, que ser jurat és una feina ben poc agradable. Ens trobem, en el cas de Cassà, en un ambient acollidor i reconfortant (hi sol fer solet, al centre de Formació Professional on cada any ens convoquen, envoltats de perruques disposades per fer classes de permanents), però ens veiem en l'obligació d'haver de triar el "millor", el que tothom veurà com a "millor", d'entre un plec a vegades minso, a vegades considerable, de textos, proses, novel·les curtes i contes que han estat escrits amb la millor de les intencions i, de tant en tant, amb el millor dels resultats.

Triar, doncs, sempre és llastimós. En aquest camp no hi hauria d'haver batalles, ni guanyadors, ni perdedors, sinó apreciacions particulars, gustos personals, injustícies que no poden ser la base d'un veredicté just. El món és així, tanmateix, i el premis literaris no s'escapen de les lleis que els contemplen.

El cas és que, cada any, a finals de febrer, el senyor Malagrida torna a trucar i comunica els originals que s'han presentat al Premi i diu si va bé que el senyor Bosch els passi a repartir i si és aconsellable o no trobar-nos dos dissabtes abans d'hora (de l'hora de la proclamació) per curar-nos en salut i evitar sorpreses. El mes d'abril (amb sol, ja ho he dit) ens reunim i votem. I en guanya un, amb més o menys entusiasme col·lectiu. Ens acomiadem i sabem que, tard o d'hora, tot recomençarà: quan el senyor Malagrida pensi que ha de despenjar el telèfon per confirmar la nostra bona voluntat.

JOSEP M. FONALLERAS

1980-1989 — DE COM VAIG ÉSSER JURAT D'UN PREMI LITERARI

Quan era petit, un dia vaig llegir el Quixot. I em va agradar. Vaig tornar a llegir-lo de més gran i també em va agradar.

De tot això en va derivar una injusta fama de lletraferit que momentàniament no vaig poder esborrar.

Segurament per aquest motiu —el d'haver llegit de petit un llibre— quan a la Colla els va fallar un membre del Jurat dels seus premis literaris algun optimista mal informat va pensar en mi.

Quan m'ho feren avinent no ho vaig pas acceptar sense recel. Però, com que anava just d'armilla, com sempre, vaig pensar que seria una bona prebenda o moma (com de germà de vice-president de govern, vaja) i vaig dir que sí. I pel que es va veure —i també com sempre— la realitat no va correspondre a les esperances de les dues parts.

Des del principi va constituir per a mi una sensació de plaer exuberant poder entrar a formar part d'un distingit cenacle d'entesos en literatura i vaig treballar durant tot el temps amb una satisfacció que no va decaure en cap moment.

A cada convocatòria, quan l'amic Malagrida descarregava a casa l'embalum de folis que optaven al guardó, me'ls mirava amb molt de respecte i amb no poc esforç físic aconseguia entrar-los i dipositar-los sobre una taula degudament reforçada a l'efecte.

Després començava el treball d'empassar-se el contingut dels DIN A-4 o de les holandeses, segons com. I, automàticament, com si fes un salt enrera, les comparava amb les planes mamades de petit. I no trobava gaire suc a les noves ni que aportessin massa originalitat.

I a fe que de gra gruixut n'hi havia a gratient i amb abundància. Amb això del bròfec passa com en tot. Són modes. Després del bescantat túnel (primers anys de la meva dissortada actuació) hi havia molt de llibertinatge en la dosificació del pebre. I havent llegit poques planes —a l'aperitiu, com aquell qui diu— ja veies de què anava el menú. I era qüestió de davallants poder empassar-te el plat enter. Sempre quedava el recurs de, al final, com una espècie de bicarbonat, prendre una ració de Quixot, per a poder pair.

Pel que es dedueix, de crític literari modern, "a la page", no en rascava gaires.

Però tot i així, vam poder anar tirant durant nou anys.

Cal dir que tot passa i la gent va aprenent i darrerament el to general va evolucionar cap a bé, al meu irrisori entendre. La majoria de les obres presentades eren

ara més assequibles a gairebé tots els paladars. I hi agafaves gust i no et deixaven enyorar tant les aventures del cavaller de la Manxa.

Més, dura poc l'alegria en segons quins llocs i al final es veu que les persones de bona fe que m'havien proposat feia dos lustres per a membre del Jurat caigueren del burro, s'adonaren que no servia (segurament que havia d'haver fet un reciclatge) i que calia més que tornés al meu Quixot.

Si bé no m'ho van pas dir directament, sinó que quan em disposava a entaular-me a gust —justament amb altres benemèrits companys de tribunal— amb els plats saborosos de la nova collita, no em van convidar.

En certa forma, van fer com en els anys del túnel, no tan democràtics com els presents, segons diuen, que els ministres s'assabentaven del seu cessament perquè no hi anava el motorista de Palau. Van fer una llista i no m'hi van posar. Ai!, ai!, ai!. I sense "agrair-me els serveis prestats" com era de ritual en aquells temps superats.

I em vaig quedar amb la boca oberta i sense res a portar-m'hi perquè, mentrestant, a l'armilla, ni cinc.

I vaig haver de tornar al manxego, que novament em va plaure. I tots contents. "Sic transit gloria mundi".

Joan Codolà
ex-jurat,
que no juramentat

Nota de l'Entitat.— *El motiu pel qual es rellevà en el seu moment al Sr. Codolà i al Sr. Narcís Puigdevall com a membres del jurat, no fou altre que la bona voluntat de no abusar de la seva amabilitat (Joan Codolà en concret portava ja nou anys en el Premi), i la intenció (encertada o no) de donar un caràcter menys localista i més professionalitzat al Jurat, incorporant escriptors d'ofici.*

Lamentem no haver donat les explicacions com corresponia. Confiam que el Sr. Codolà sabrà disculpar aquesta negligència, donat que coneix prou bé la precarietat organitzativa amb què es mou una entitat d'àmbit local.

XARRUPA LA MAMELLA

Si repassem la nòmina de premis literaris en llengua catalana existents descobrirem aviat que, com a mínim, en toca un per escriptor. O sigui, tants caps tants barrets; aquest el guanyes tu i l'altre jo. Així és com la literatura va fonamentant una de les seves múltiples fal·làcies: quants més premis guanya un paio, i quant més important és aquest premi, més bon escriptor és.

Què són llavors els premis literaris? No són res més que ressorts del màrqueting editorial per afavorir la promoció, difusió i publicitat d'un determinat nombre d'obres a l'any. Una faixa de paper al voltant d'un llibre on consti que tal novel·la ha guanyat aquell premi no és res més que un ham per fer comprar, un ham avalat per un cert nombre de savis en literatura (el jurat) que certifiquen que l'obra és bona, si més no, llegidora. Un premi és una mena de certificat de vacunació no sempre homologable, perquè el criteri d'un jurat sempre és subjectiu, només faltaria; i perquè de vegades el criteri l'imposa el mateix editor que convoca el guardó, que d'aquests també n'hi ha.

Hi ha algú que es pensi que la milionada que el senyor Lara dona a un escriptor cada any està motivada només per la mala consciència de l'editor, o pel desig filantròpic de contribuir a la manutenció d'un lletraferit? El Planeta és un negoci, el millor de la literatura castellana, del qual, ai las! en surten beneficiades totes les parts. Fins aquí, correcte. No crec que cap escriptor sigui tan ximple de negar-se a rebre els diners d'un premi per motius morals si abans s'hi ha presentat. Els calers fan miracles, i més entre els del nostre gremi que més aviat sempre anem més justos que les mànigues d'una armilla. No crec que hi hagi cap penques que vulgui fer creure al públic que no s'ha presentat a un premi pels diners que hi ha en joc. És clar que també hi ha allò del prestigi, de la difusió, de la tele i els diaris, però els factors econòmics tenen un pes específic important en aquesta història.

Arribats aquí, ja som al cap del carrer. Els editors convoquen premis literaris per motivacions econòmiques bàsicament, i els escriptors ens hi presentem pels mateixos motius, entre d'altres. Per una vegada els interessos dels dos sectors concorden, i aquesta és la clau de l'èxit que té el sistema de premis literaris.

Ara bé, l'abús que se n'ha fet dels premis literaris en català pel seu nombre excessiu (editors, institucions públiques i privades, tothom convoca premis), ja fa temps que està provocant un efecte "boomerang" entre la mateixa crítica i el públic. Se n'ha parlat molt de la

crisi dels premis literaris i el cert és que és veritat. Tot ha estat un efecte en cadena: l'excés de premis va provocar el recel de la crítica, l'alerta dels crítics va fer que molts autors de gran qualitat decidissin no presentar-se a les convocatòries per la pèrdua de prestigi d'aquestes. La pèrdua d'aquest prestigi ha produït una baixa en la qualitat de les obres presentades i molts premis s'han declarat deserts els últims anys. O potser les coses han anat al revés. Vés a saber, és el peix que es mossega la cua i no hi ha desllorigador possible.

Però malgrat aquesta situació, que últimament sembla una mica aturada, o com a mínim ja no se'n parla tant, els premis literaris continuen sent una bona manera de donar-se a conèixer al món de la literatura, de vendre alguns grapat de llibres més, de sortir per la tele i de participar una mica del pastís econòmic d'aquest negoci, que ho és gairebé per tothom llevat dels escriptors.

RAFAEL VALLBONA

Guanyador Premi La Colla 1981

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Serveis Territorials

Diputació
de
Girona

Ajuntament
de
Cassà de la Selva

"la Caixa"

